1. číslo
III. ročník
december 2009

Stankovské zvesti

Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov www.stankovany.sk/zvesti

Mikuláš potešil deti

Tradícia návštev Mikuláša s anjelmi a čertom sa zrodila v kláštoroch severného Francúzska. Okrem nás tento zvyk aktívne dodržiavajú najmä v Rakúsku a Nemecku. Bielobradého muža poznajú aj v USA, v Kanade a Rusku. Nemci ho volajú Weihnachtsmann, Francúzi Pere Noël a Rusi Ded Moroz. Ale najznámejšie meno je Santa Claus, ktorý má s tým historickým len pramálo spoločného. Ide o skomoleninu latinského Sanctus Nicolaus a to, čím je typický je veľmi vzdialené kresťanskému pôvodu. Santa Claus z peňaženky vyťahuje, ten pôvodný do nej dával.
Na tento sviatok sa tešia hlavne deti, ktorým Mikuláš za to, že boli dobré a za malú básničku prinesie obľúbené maškrty.

» Pod vysvieteným stromčekom sa stretli naše najmenšie deti aby privítali Mikuláša

Zdá sa, že stankovské deti poslúchajú svojich rodičov na slovo, pretože aj tento rok medzi ne opäť zavítal Mikuláš. Naše najmenšie deti z materskej škôlky a žiaci základnej školy pripravili pod vedením učiteliek a vychovávateliek pekný program. Mikulášovi, ktorý medzi ne prišiel 4. decembra recitovali množstvo básničiek a spoločne spievali piesne. Žiaci vyzdobili svojimi ozdobami vianočný stromček. Každé dieťa, ktoré bolo po celý rok poslušné dostalo balíček sladkostí.

Pred rozsvieteným stromčekom sa 12. decembra zišlo viac ako 105 pozvaných detí vo veku od dvoch do dvanástich rokov. Prišli ich povzbudiť rodičia, starí rodičia. Pripojilo sa ale množstvo ďalších ľudí, ktorí si prišli vychutnať predvianočnú atmosféru. Moderátorského mikrofónu sa tradične zhostila Ľudka Bartošová, ktorá vyzývala deti, aby privolali Mikuláša. Keď bolo ich volanie najsilnešie, z dverí kostola vyšiel v bielom rúchu a so striebornou palicou deťmi dlho očakávaný a vytúžený Mikuláš v sprievode dvoch anjelov a dvoch čertov.

Program si pripravili deti z materskej a základnej školy, ktoré už jedno stretnutie s Mikulášom absolvovali a vedeli ako na to. Odmenou za to, že poslúchali svojich rodičov im boli sladkosti. Tie, ktoré občas potrápili svojich najbližších postrašili čerti, zatiaľ čo anjeli rozdávali medzi prítomnými cukríky. Dospelí sa mohli zohriať vareným vínkom a potešiť spevom a hrou na harmonike pána Vendelína Čiešku. Mikuláša pozvala komisia rozvoja, školstva, kultúry a športu pri OZ Stankovany.

Sviatok svätého Mikuláša vychádza zo starej legendy. Mladý Mikuláš, ako syn bohatých rodičov, zachránil tri sestry pred zlým osudom. Ich rodina bola chudobná a bez vena by si nikdy nenašli dobrého ženícha. Hrozilo im, že sa z nich stanú prostitútky. Mikuláš tri večery vhadzoval mešce s dukátmi, aby tak sestrám zabezpečil dobrý sobáš. Odvtedy ľuďom, na ktorých nám záleží dávame pod rúškom noci do čižiem sladké pozornosti.

text: lk
foto: lk

» Mikuláš navštívil aj deti materskej a základnej školy

Hromadu darčekov, čo srdce pohladia,
rodinu a priateľov, čo nikdy nezradia,
k bohatstvu krôčik a ku šťastiu krok,
nádherné Vianoce
a šťastný nový rok!

Čitateľom a piaznivcom obecných novín Stankovské zvestí želá redakcia

Editorial

Advent je obdobím rozjímania a zamýšľania sa nad vlastnými činmi. Uvažujeme, čo treba napraviť, čo vylepšiť. Dostáva sa vám do rúk darček, vianočné číslo obecných novín, ktoré sme zabalili do krajšieho papiera. Je nám potešením, že nový ročník otvárame vždy na Vianoce a oslavujeme tým ďalší úspešný rok práce.

Tretí ročník je plný zmien, čo je jasné hneď na prvý pohľad. Noviny sme upravili tak, aby sa do nich zmestilo čo najviac textov a mohli vám podávať širšie informácie o živote a dianí v našej obci. Napriek tomu, že sa pozeráte na vynovené číslo, rubriky a ich náplň sa nemení. Jedinou novinkou je naša malá poradňa, kde sa vám budeme snažiť pomôcť a vysvetliť rôzne súvislosti. Prostredníctvom tejto rubriky budeme podávať pomocnú ruku a vnášať svetlo tam, kde je informačná tma. Rovnako sme zaradili spomienky na život v obci, na dôležité udalosti, či postrehy do rubriky Spomienky.

Ale skúsme teraz na inú tému. Čítala som príbeh, ktorý mi nedá nespomenúť práve v tento sviatočný čas.

Mladá žena šoférovala auto. Nebolo nové, kúpil jej ho manžel z dlhoročných úspor a množstva nadčasových hodín v práci. Vedela, že auto bolo jeho sen a stálo ho veľa odriekania. Keď sedela za volantom, vždy bola veľmi nervóna, lebo sa obávala, že auto poškodí, alebo nebodaj zničí. Vždy mala na pamäti manželovo odriekanie.

Riadením osudu sa ale stalo, že žena havarovala. Našťastie to nebola vážna nehoda, druhý vodič jej nabúral do predných dverí. Žena sa rozplakala, nevedela ako vysvetlí manželovi, že mu rozbila ťažko nadobudnuté auto. Pristúpi ku nej vodič z druhého auta a trpezlivo jej vysvetlil, že si vymenia telefónne čísla a poistky, a že poisťovňa škodu nahradí. Žena začala prehrabávať svoje doklady, keď našla potvrdenie o poistke. K nemu bol priložený papier: *„Drahá, keby si havarovala a potrebovala tento papier vedz, že pre mňa je dôležité to, že si v poriadku.“*

Ľudia nie sú veci a nejestvuje nič, čo by sa dalo nad to povýšiť. Uvažujte o tom, najmä po tieto dni. Je síce krásne, že pod stromčekom si nájdete deku, ale nie je dobré, že ňou nemáte koho prikryť. Je fajn, že v balíčku bude kniha, ale nie je fajn, že ju nemáte komu prečítať. Svetrík poteší, ale nepoteší, ak sa nemáte komu páčiť. Obklopte sa ľuďmi, nie vecami. Aspoň počas Vianoc.

Prajem krásne sviatky a príjemné čítanie!

Ľubica Kubišová
šéfredaktorka

stankovskezvesti@centrum.sk

Slovo poslanca

Peter Bartoš

Keď si starý rok s novým ruky podávajú, zvykneme sa zamýšľať nad uplynulým i nastávajúcim rokom a svoje úvahy formulovať do čísiel charakteristických pre našu poslaneckú činnosť. Tie sú napokon rozhodujúce v každej bilancii, či kladnej, či zápornej. Tento raz však v mojom príhovore chcem porušiť túto tradíciu, obísť všetky čísla a percentá, o ktorých by som mal hovoriť.

Pracujem ako predseda komisie stavebnej a územného plánovania pri obecnom zastupiteľstve našej obce. V komisii pracuje jeden poslanec a traja občania, ktorých navrhlo a schválilo OZ. Komisia rieši rôzne prípady, ako sú sťažnosti, návrhy, ale i povolenia pri výstavbe drobných stavieb. Všetky tieto prípady riešime podľa stavebného zákona. Pri susedských sťažnostiach sa snažíme vyriešiť prípad k spokojnosti oboch susedov. Ďalej chcem podotknúť, že do obce sa nám podarilo získať financie z európskych fondov a aj také účelové peniaze, ktoré budú využité na výstavbu parku v obci. Bude realizovaný poniže klziska pri hornom obchode. Ďalej sa rozšíri športový areál nad ihriskom o dva tenisové kurty pre využívanie mládežou, ale predpokladáme, že nájde svoje uplatnenie aj u starších občanov našej obce. Akcia by sa mala začať v najbližšej dobe.

V jarných mesiacoch začneme s rekonštrukciou kultúrneho domu, ktorý už dlhšie neslúži našim obyvateľom ako aj spoločenským organizáciám z technických príčin. Po realizovaní tejto rekonštrukcie sa dúfam znova budú v obci hrať divadlá, ako tomu bolo v minulosti. Môžu sa usporiadať zábavy, maškarné plesy a rôzne iné kultúrne podujatia. Táto činnosť nám v obci chýba.

Keďže sme na prahu najkrajších sviatkov roka - Vianoc, prajem všetkým občanom našej obce ich príjemné prežitie. «

Obsah

čo nájdete v Stankovských zvestiach

Obecné zastupiteľstvo 3

Zvesti 4-9
Rozhovor s riaditeľom Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a. s 4

Dotácia na kultúrny dom je schválená 5

Obecný park a ihrisko 5

Riešenie kanalizácie a ČOV v obci 6

Obec na internete 7

Dedinský zákon 7

Aký bol rok 2009? 9

Spoločenská kronika 9

Spomienky 10

Z histórie obce 11
Stankovské priezviská v 19. storočí

Komentár 12

Pomocná ruka 12

Zvesti špeciál 13-16
Vianoce

Redakcia

Stankovské zvesti
Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov
www.stankovany.sk/zvesti
štvrťročník - šírený bezplatne

Číslo 1, ročník III.
December 2009
Vychádza s podporou Obecného úradu Stankovany
stankovskezvesti@centrum.sk

náklad: 350 ks
EV 3939/09

Stankovské zvesti

šéfredaktor: *Ľubica Kubišová,*
zástupca šéfredaktora: *Ing.Mária Straková*

redakcia: *Ján Buliak, Bohuslav Belko, Joachim Fúra, Alojz Hello, Anton Chorvát, Milan Matejík, Ing. Mária Straková, Peter Straka ml., JUDr. Vladimír Urban*
grafická úprava a sadzba textu: *Ľubica Kubišová,*
spolupracovali: *Ing. Ján Tatár, Eva Straková*

Texty neprešli jazykovou úpravou. Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisov a ich neuverejnenie.

UZÁVIERKA BUDÚCEHO ČÍSLA: 20.2. 2010

Obecné zastupiteľstvo

Vyberáme z výpisu Uznesenia č. 7/2009 z prvého mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Stankovanoch konaného dňa 28. októbra 2009:

OZ berie na vedomie cenové ponuky od: Ekofit, s r.o. - Záhradné centrá, Grasstechnic, s.r.o., Biokonzult, s.r.o.OZ, z troch cenových ponúk vyberá ponuku Ekofit, s.r.o. - Záhradné centrum, Bytča - Kotešová
OZ doporučuje spoločnosť Ekofit, s.r.o. na vypracovanie dokumentu starostlivosti o dreviny a na vypracovanie projektu prác:
- verejné priestranstvo pri futbalovom ihrisku a klzisku (detský park, tenisové kurty s oddychovou zónou nad ihriskom a vedľa klziska)
- cintorín
- náučný chodník s jazierkom na Močiaroch
- zeleň v celej obci
- spolupráca s OL s. r.o. Stankovany.
OZ súhlasí s realizáciou projektových prác doporučenou spoločnosťou Ekofit, s.r.o.
OZ doporučuje starostovi obce uzatvoriť so spoločnosťou Ekofit, s.r.o. zmluvu o dielo podľa § 536 obchodného zákonníka, v zmysle predloženej cenovej ponuky.

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce z tlačovej konferencie poriadanej Vodárenskou spoločnosťou Ružomberok. a.s. zo dňa 23. decembra 2009 k zmenám projektu odkanalizovania obcí Hubová, Švošov, Ľubochňa a Stankovany. OZ nesúhlasí so znížením počtu kanalizačných prípojok z 323 na 66.
OZ navrhuje Starostovi obce, aby tlmočil nesúhlas Vodárenskej spoločnosti Ružomberok. a.s., a požiadal štatutárnych zástupcov spoločnosti o vysvetlenie prečo sa nerešpektuje právoplatné stavebné povolenie na danú stavbu, ktoré vydal Obvodný úrad životného prostredia v Ružomberku 1. 6. 2009. číslo ŠVS-2009/00788-22.
OZ navrhuje starostovi obce, aby oznámil Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a.s., že v prípade, ak sa nebude realizovať stavba podľa právoplatného stavebného povolenia, obec nesúhlasí s realizáciou kanalizácie a ČOV v k.ú. obce Stankovany.
OZ navrhuje starostovi obce, aby s Vodárenskou spoločnosťou Ružomberok. a.s, uzavrel zmluvu, v ktorej sa Vodárenská spoločnosť Ružomberok a,s. zaviaže, že v obci bude zrealizovaných 323 kanalizačných prípojok a stavba bude zrealizovaná tak, ako je to uvedené v právoplatnom stavebnom povolení. Súhlas vydaný OZ Stankovany k výstavbe ČOV bol záväzný za podmienok, ktoré územné rozhodnutie a stavebné povolenie zohľadňovalo.
OZ doporučuje starostovi obce, vyžiadať od Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a. s. žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku a zmluvu uzatvorenú pre obdržanie nenávratného finančného príspevku

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce o rekonštrukcii NN - vedenia Švábik.
OZ súhlasí s projektovou dokumentáciou pre udržiavacie práce na NN vedení Švábik. OZ berie na vedomie, že investorom uvádzanej akcie sú SSE, a. s. Žilina.
OZ súhlasí s realizáciou NN vedenia Švábik podľa predloženej projektovej dokumentácie, pri dodržaní podmienok v Ohlásení udržiavacích prác zo dňa 12. novembra 2009 vydaných obcou.

OZ berie na vedomia informáciu starostu obce o schválení žiadosti o nenávratnú finančnú pôžičku.
OZ vyjadruje spokojnosť a doporučuje starostovi obce podpísať zmluvu o poskytnutí NFP.

OZ berie na vedomie ohlásenia drobnej stavby firma Hako.
OZ nemá námietky proti uskutočneniu uvádzanej stavby s dočasným užívaním na pozemku KN – C 1437/1 k.ú. Stankovany, LV č. 859, ktorého vlastníkom je Ing. Ján Adamec.
OZ súhlasí s nainštalovaním mobilnej bunky C – 2118BB – Stankovany, ktorej investorom je Orange Slovensko, a.s. Bratislava.

Hlasovanie:
Prítomných: 8 poslancov
Proti: 0 poslancov
Zdržal sa: 0 poslancov

Vyberáme z výpisu Uznesenia č. 8/2009 zo siedmeho riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva v Stankovanoch konaného dňa 11. decembra 2009:

OZ schvaľuje predložený návrh rozpočtu obce Stankovany na rok 2010.
OZ berie na vedomie predložený návrh rozpočtu obce Stankovany na roky 2011 – 2012.
OZ schvaľuje plán práce OZ Stankovany na l. polrok 2010.

OZ berie na vedomie návrh hospodárskeho plánu OL s. r. o. Stankovany na rok 2010 predneseného konateľom spoločnosti Ladislavom Lovásom. OZ súhlasí s návrhom hospodárskeho plánu OL s.r.o. Stankovany na rok 2010.

OZ berie na vedomie zoznam inventáru na vyradenie v ZŠ s MŠ a ŠJ v Stankovanoch. OZ súhlasí s vyradením inventáru uvedenom v priloženom zozname.

OZ schvaľuje VZN Obce Stankovany č 3/2009 o určení výšky príspevku na činnosť školy.
a školského zariadenia.
Hlasovanie:
Prítomných: 9 poslancov
Proti: 0 poslancov
Zdržal sa: 0 poslancov

OZ schvaľuje VZN Obce Stankovany č. 4/2009 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia na rok 2010.
Hlasovanie:
Prítomných: 9 poslancov
Proti: 0 poslancov
Zdržal sa: 0 poslancov

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce o podpísaní zmluvy s Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky o poskytnutí nenávratných finančných prostriedkov z fondov EÚ.

OZ berie na vedomie informáciu starostu obce zo stretnutia občanov s predstaviteľom Vodárenskej spoločnosti Ružomberok a.s. a starostom obce Liptovská Osada, ktoré sa konalo 10. 12. 2009.

OZ berie na vedomie správu starostu obce z Obvodného úradu životného prostredia ako príslušného orgánu štátnej správy ochrany ovzdušia, na umiestnenie a povolenie stavby stredného zdroja znečisťovania ovzdušia. OZ berie na vedomie, že OÚ ŽP dal súhlas na prevádzkovanie technologickej linky na úpravu kameniva, pod názvom Výrobno-hospodárske stredisko Rojkov.
OZ doporučuje starostovi obce a zástupcovi starostu, aby overili oprávnenosť výstavby uvádzaných objektov porovnaním s právoplatným stavebným povolením.

Hlasovanie:
Prítomných: 9 poslancov
Proti: 0 poslancov
Zdržal sa: 0 poslancov

zostavila: lk

OcÚ oznamuje

» Odvoz tuhého komunálneho odpadu

Odvoz tuhého komunálneho odpadu budú Technické služby Ružomberok v zimnom období od 06.11.2009 vrátane vykonávať nasledovne:

nepárny týždeň - piatok
párny týždeň - štvrtok

» Zmena grafikonu ŽSR
platné od 13. 12. 2009

SMER: Ružomberok	SMER: ŽILINA
05:03 (KE)	04:26 (Vrútky)
06:13 ide v X (Poprad)	05:13 ide v X, (Žilina)
06:50 ide v X (L. Hrádok))	05:38 (Žilina)
07:15 ide v X (RK)	06:10 ide v X (Žilina)
07:46 ide v 6 a + (RK)	06:39 ide v 6 a + (Žilina)
08:05 ide v X a 6 (LM)	07:31 ide v X (Žilina)
09:34 ide v 6 a +(LM)	08:18 ide v 6 a + (Žilina)
11:41 ide v X (RK)	10:18 (Žilina)
13:11 (RK)	12:29 (Žilina)
14:13 ide v X a 6 (SnV)	13:30 (Žilina)
14:54 ide v X (Poprad)	14:26 ide v X, (Vrútky)
15:36 ide v 6 a + (Poprad)	14:54 ide v X (Vrútky)
16:18 ide v X (Lipt. Hrádok)	15:18 ide v 6 a (Žilina)
17:08 ide v X (LM)	15:26 ide v X (Žilina)
17:45 ide v 6 a + (Poprad)	16:13 (Žilina)
18:50 ide v X (LM)	18:35 (Žilina)
19:41 (RK)	20:11 ide v X 6 (Vrútky)
21:07 ide v X, (RK)	21:41 ide v X 6 (Vrútky
22:22 (LM)	22:53 (Kraľovany)

» Sviatočné stretnutie poslancov a starostu s občanmi obce

Tradičné stretnutie občanov a vedenia obce sa uskutoční 29.12. 2009 v priestoroch OcU. o 16.30 hodine.

Opäť sa budú otvárať témy, ktoré našim životom v roku 2009 zarezonovali najviac.

„Pohár treba vidieť poloplný, nie poloprázdny“

Predchádzajúce čísla obecných novín vás informovali o kanalizácii a ČOV v obciach dolného Liptova. Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a. s. získala na rozsiahly projekt dotáciu. Kanalizácia z týchto zdrojov sa v Stankovanoch dotkne len 66 rodinných domov (z toho 13 v Rojkove). Na dôvody sme sa opýtali riaditeľa Vodárenskej spoločnosti Ružomberok, a. s. Doc. Ing. Jaroslava Demka, CSc.

Slovensko sa v prístupovom procese do Európskej únie zaviazalo k plneniu smernice č. 271/91 EEC o čistení odpadových a komunálnych vôd. Na jej základe vznikol Operačný program Životné prostredie a jedným z jeho cieľov je čistenie odpadových vôd. Slovenská republika sa zaviazala EÚ, že do roku 2013 zabezpečí odkanalizovanie a čistenie vôd pre obce nad 10 000 obyvateľov. Druhý záväzok sa vzťahuje na obce nad 2 000 obyvateľov do roku 2015. Pre operačný program existuje záväzná príloha, ktorú schválila vláda SR, kde sú vymenované obce, ktoré do tohto programu spadajú a teda sú oprávnení žiadatelia o nenávratný finančný príspevok. Tu je kameň úrazu, pretože Stankovany v nej nie sú. Obec pre Európsku úniu a vládu Slovenskej republiky nie je kľúčová a z hľadiska financovania podstatná.

» Právoplatné a záväzné stavebné povolenie o umiestnení stavby Hubová, Ľubochňa, Švošov, kanalizácia a ČOV rátalo s druhou variantou, teda úplným odkanalizovaním Stankovian a miestnej časti Rojkov. Prečo došlo k zmene?

Nedošlo vôbec k žiadnym zmenám. Ide o veľké nepochopenie a nerozumiem sklamaniu obce. Keby nebolo toto riešenie, Stankovany by nemali kanalizáciu nikde a nikdy.

» Stavebné povolenie predsa len hovorí o 323 prípojkách.

Stavebné povolenie je jedna vec ale realita je iná. Musíme si položiť otázku, z ktorých zdrojov to ideme stavať. Zo zákona si je obec povinná kanalizáciu postaviť sama a keby nebolo tohto riešenia, v Stankovanoch by nebol ani meter kanalizácie. Viem, že nie je zahrnutá celá obec. Štát ani Únia nedali Stankovanom ani korunu.

» Kde je ale tých chýbajúcich 257 prípojok?

Tie sa nestratili, stále sú v stavebnom povolení. Obec môže žiadať environmentálny fond alebo iné fondy, ktoré sú orientované na takéto veci o pomoc.

» Prečo sú ale prípojky pre celé Stankovany zahrnuté v stavebnom povolení, prečo ich tam stavebný úrad povolil?

Je to preto, lebo sa vytvára príležitosť na ďalšie pripojenie. Bol to náš najlepší úmysel zahrnúť do projektu aj Stankovany. Keby sme urobili čistiareň pod Ľubochňou, Stankovany šancu mať kanalizáciu nikdy mať nebudú. Našim úmyslom bolo odkanalizovať všetky štyri obce západnej časti okresu.

» Prečo sú potom do projektu zahrnuté menšie obce ako Stankovany?

Stankovany nemajú nad 2 000 obyvateľov. Skupina obcí Ľubochňa, Hubová, Švošov sú zadefinované ako jedna aglomerácia nad 2000 obyvateľov. Je to dané geografickou priepustnosťou a blízkosťou. No najdôležitejšie je, že obec Ľubochňa má vybudovanú kanalizáciu z roku 1907, tam by dotácia prišla.

» Ale celé Stankovany sa potom už nikdy viac nenapoja, lebo nebudú mať peniaze.

Musíme sa na to pozrieť tak, že tým to sa vytvorila jedinečná možnosť zahrnúť do kohézneho programu aj Stankovany. Peniaze pre obec rieši Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a. s. a teda mesto Ružomberok prostredníctvom úveru. Existujú ale aj ďalšie možnosti financovania, ak sa obec posnaží. Môže žiadať o pomoc z environmentálneho fondu, cez ktorý sa takéto veci dajú riešiť. Napríklad Liptovský Michal postaví ročne jednu ulicu vďaka tomuto fondu.

» Je teda predpoklad, že by mohla byť v budúcnosti kanalizácia dobudovaná?

Projekt je schválený tak, ako je. V tomto momente to určite nepôjde. Je to otázka na valné zhromaždenie spoločnosti, či sa bude chcieť úverovo viac zaťažiť. Vidím to skôr v rézii obce, ktorá by opakovane žiadala dotáciu z environmentálneho fondu. Skúsenosti ukazujú, že sú obce, ktoré kanalizáciu postavili len z toho. Do realizácie projektu je zahrnutá najvýznamnejšia časť obce. Štát by mal teraz pripraviť nejaké aktivity aj pre obce do 2000 obyvateľov, pretože sú tiež veľké a nemožno ich úplne ignorovať. Výhodou obce je to, že majú spracovanú všetku potrebnú projektovú dokumentáciu, dokonca i stavebné povolenie, čo výrazne uľahčuje postup pre získanie dotácie.

» Ak by sme si aj niekedy dokázali dostavať kanalizáciu a napojili sa na vašu, budeme mať vyššie poplatky?

S takmer stopercentnou istotou môžem povedať, že nie. Bude to toľko isto, ako v Liptovskej Teplej, Ľubochni alebo vo zvyšku obce. Cena je stanovená Úradom pre reguláciu sieťových odvetví pre celú Vodárenskú spoločnosť Ružomberok, a. s.

» Počas stretnutia projektantov z SVS - Inžiniering, spol. s r. o. s občanmi obce sa takmer uzatvárali zmluvy na to, aby mohli ísť prípojky cez dvory. Ľudia boli s celkovou kanalizáciu uzrozumení. Teraz dostali studenú sprchu a projekt v takejto forme je pre nás ťažko obhájiteľný.

Je to rozdiel pohľadu na vec. Či vidíte pohár poloplný alebo poloprázdny. To, že je odpité neznamená, že nemáte nič. Pre Stankovany sa otvorila možnosť podieľať sa na veľkých projektoch a kohéznej politike Únie, pretože inak by nemali šancu. Kvalita životného prostredia bez čistej vody je nízka. Ak by ste mali čistiareň a kanalizáciu robiť samy, bolo by to oveľa drahšie, mali by ste viac prevádzkových problémov.

» Prečo by mala trpieť obec Stankovany, ako najväčšia obec, a alikvotne sa nezníži počet domových prípojok aj v ostatných obciach?

Stankovany sú neoprávnený žiadateľ a v tomto čase nie sú prioritou ani pre vládu ani Úniu. Ale sú to aj iné obce ako Liptovské Revúce a Liptovská Osada. Viem, že otočiť mienku je ťažké, no mám dojem, že je spôsobené presvedčením, že ak nedostaneme všetko, nedostaneme nič. Opak je pravdou. Treba si uvedomiť, že z nuly, ktorá tu trčala sa získalo mnoho.

» Obyvatelia Stankovian súhlasili s výstavbou ČOV v ich katastri ak budú mať kanalizáciu. Prečo by mali akceptovať čistiareň, ktorá nebude slúžiť im všetkým?

Budú mať kanalizáciu. Zatiaľ bude slúžiť určitému percentu a keď sa dobuduje, bude slúžiť všetkým. Bez čistiarne sa Stankovany nezaobídu. Bolo by dobré zmeniť uhol pohľadu, pretože v našom okrese sú obce, ktoré nemajú kanalizáciu ako v Liptovskej Osade alebo Liptovských Revúcach a nie sú zahrnuté v Operačnom programe Životné prostredie.

» Ak by obyvatelia odmietli takto oklieštenú kanalizáciu a budovu ČOV na svojom území a žiadali zrušenie stavebného povolenia, ako budete ďalej postupovať?

Neviem, aký by to malo mať právny základ. Ak by sa proces zastavil, v západnej časti okresu nebude nič, celý projekt sa na dlhé roky zastaví a s vysokou pravdepodobnosťou tu kanalizácia nikdy nebude. To, čo mohlo byť pre Stankovany získané, je maximum.

zhovárali sa: lk, Judr. Vladimír Urban
foto: vsr.sk

Anketa

Pýtali sme sa vás na dôvod, pre ktorý súhlasíte alebo nesúhlasíte s kanalizáciou v obci

» Anton, Stankovany: Kanalizáciu vnímam pozitívne, pre mňa znamená komfort. Dom dnes musí mať elektriku, vodu a kanalizáciu. Taký je štandard.

» Barbora, Rojkov: Ak je pravda, že na kanalizáciu sa napojí len pár domov, je to hlúposť. Keď sa už majú rozbiť ulice, nech sa to urobí kompletne, inak to nedáva zmysel. Tí ľudia, ktorí to tak naplánovali a podpísali, by mali lepšie rozmýšľať.

» Anton, Rojkov: Kanalizácia v obci je potrebná, aj keď sa bude stavať po častiach.

» Zuzana, Rojkov: Keby sa už aj teraz začalo s výstavbou kanalizácie tak by bolo neskoro. Sú ľudia, ktorí sa stále tomu bránia, ale keby im stáli výkaly pred domami a kvôli smradu by nemohli ani otvoriť okno, tak by neprotestovali. Ja a moja rodina sme za to, aby sa to zriadilo.

» Jana, Stankovany: Je to 50 na 50. Nie je spravodlivé, že väčšiu časť obce takto „odpílili.“

Vyjadrite svoj názor

Vyplňte priložený anketový lístok a vložte ho do schránky Stankovských zvestí v budove OcÚ pri pošte.
Váš názor nás zaujíma.

» Budova VSR a.s. v Černovej

Dotácia na kultúrny dom je schválená

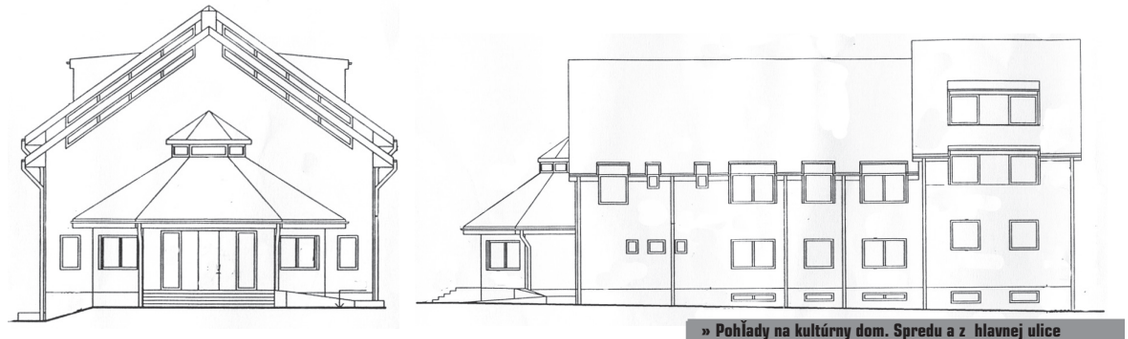
Funkčný kultúrny dom sa po niekoľkoročnej absencii opäť vráti do obce. Stankovany uspeli medzi 200 žiadateľmi o nenávratný finančný príspevok z Programu rozvoja vidieka SR 2003 -2011 a dostali dotáciu vo výške 371 100 €. Celková rekonštrukcia bude stáť takmer 875 150 €. S rozsiahlymi prácami sa začne na jar 2010 a verejnosti bude daný do užívania na konci roka 2011.

Kultúrne a agroturistické centrum regiónu Stankovany, čo je oficiálny názov pre nový kultúrny dom, bude multifunkčná stavba so širokým využitím. Dvestoročná budova kultúrneho domu je dnes v havarijnom stave. Múry z kameňa a tehly sú navlhnuté, neodizolované, krov strechy je poznačený rozsiahlou hnilobou a plesňou. I keď v minulosti bol kultúrny dom aktívne využívaný (pôvodne v ňom bola škola, neskôr kino a poriadali sa tu dedinské zábavy pre celý región), dnes kazí celkový pohľad na obec.

Dôjde k rozšíreniu a celkovému zväčšeniu kultúrneho domu. Projekt hovorí o troch poschodiach, pričom sa ráta aj s využitím podkrovia. Dominantou prízemia je viacúčelová hala s javiskom. Druhé poschodie má slúžiť klubom a rôznym organizáciam v obci. Bude sa tu nachádzať aj informačná kancelária, izba stankovských tradícii, knižnica a internetová kaviareň. Multifunkčné stredisko má plniť nielen kultúrnu úlohu, má ambíciu byť aj športoviskom a miestom, kde sa budú stretávať ľudia s rovnakými záujmami. V obci chýbajú priestory, kde by sa mohli organizovať podujatia pre väčší počet návštevníkov. Kultúrny dom bude možné využívať okrem už spomínaných aktivít aj na svadby, rodinné oslavy, či kary. Rovnako má v úmysle byť centrom kultúry v obci tak, ako tomu bolo v minulosti.

text: lk
foto: lk

» Kultúrny dom ako ho poznáme, bude už čoskoro minulosťou

» Pohľady na kultúrny dom. Spredu a z hlavnej ulice

Názor odborníka

Prečo kanalizácia?

Prof. Ing. Dr. Juraj Tölgyessy, PhD., DrSc.
emeritný univerzitný profesor environmentálnej a jadrovej chémie
člen Európskej akadémie vied a umení

Veľmi ma zaujal článok v tlači, kde bolo uvedené, že štyri dolnoliptovské obce by sa mali dočkať odkanalizovania. Plán sa dotkne iba časť Stankovian. Hlavným cieľom je zlepšiť stav životného prostredia a komfort pre ľudí. Z pohľadu občana Stankovian je postup budovania kanalizácie pomalý a s množstvom výhrad. Musíme rátať v budúcnosti so zdevastovaním ciest a chodníkov, prachom, blatom a všetkým, čím je len možné znepríjemniť život v obci.

Je to však jedinečná možnosť, ktorej sa musíme chytiť za každých okolností. Ak by sme sa do kanalizácie nepustili teraz, ďalšiu možnosť by sme nedostali. Európska únia bude už v blízkej budúcnosti viac pomáhať krajinám, ktoré sú na tom horšie. *Kanalizácia je vec všetkých* a takto k nej máme pristupovať.

Človek čoraz viac znečisťuje „surovú“ vodu a premieňa ju na vodu odpadovú. Len dobre vybudovaná stoková sieť môže zabrániť vniknutiu odpadových vôd do pôdy, a tým znečisteniu a znehodnoteniu podzemnej vody.

K najcitlivejším problémom súčasného sveta patrí problematika komplexnej ochrany životného prostredia, kde ťažiskové miesto zaujíma zneškodnenie odpadových vôd a tým súvisiaca kanalizácia. Vybudovaním stokovej siete v Stankovanoch zlepšime naše životné prostredie, zvýšime čistotu Váhu, ušetríme na poplatkoch za odpadovú vodu, umožnime pohodlnejšie bývanie a budovanie ďalších domov.

Čiže odpoveď na otázku *prečo kanalizácia?* je jasná. Pretože to nutne existenčne potrebujeme pre seba a pre naše deti, aby sa mali lepšie ako sa mali ich otcovia a matky. «

Obecný park a športový areál sa stanú čoskoro realitou

S prípravou výstavby diaľnice v našom katastri ubúda stromov, krovín, a preto Národná diaľničná spoločnosť v roku 2008 investovala do obnovy zelene v našej obci nemalé finančné prostriedky.

Tieto peniaze sú účelovo viazané len na obnovu zelene a nemôžu sa použiť na iné účely. Preto obecné zastupiteľstvo rozhodlo o rozdelení financií na viacero účelov, ktoré súvisia s obnovou zelene v katastri našej obce.

Najhlavnejšie sú kultúrno-oddychový areál, športový areál, cintorín, náučný chodník - jazierko na Močiaroch, obecné lesy a starostlivosť o ostatnú zeleň. Finančne najnáročnejšia bude výstavba kultúrno-oddychového areálu a športového areálu. OZ na svojom mimoriadnom zasadnutí dňa 28. októbra 2009 prejednalo cenové ponuky troch firiem a vybralo firmu Ekofit – záhradné centrum z Kotešovej. Dňa 30. novembra 2009 sa uskutočnilo predbežné jednanie na obecnom úrade s predstaviteľom firmy a starostom obce s poslancami. Na jednaní sa dohodlo aj na názornej ukážke drevín pre park a športový areál priamo u dodávateľa.

Športový areál bude v mieste nad ihriskom smerom k potoku pri píle a kultúrno-oddychový areál, parčík, smerom od obchodu a klziska k obecnému úradu. Park bude mať rozlohu približne 2450 m^2. V najširšom mieste bude mať šírku asi 45 m, v najužšom asi 20 m, s dĺžku asi 70 m. Na jeho ploche má byť vysadených približne 12 druhov ozdobných kríkov napr. tis červený, dráč, bršlen európsky, tavoľník prostredný, drieň obyčajný, tavoľa, imelovník a podobne. Ďalej bude vysadených približne sedem druhov stromov ako smrek omorikový, javor červený, borovica, magnólia, cypruštek lawsonov, tuja západná a tri druhy borievok (borievka obyčajná, zlatá a poliehavá borievka).

V parku budú umiestnené lavičky a prístrešok pre kultúrne podujatia, preliezačka pre deti. Trávnik od výsadby budú oddeľovať okrajové lišty - ekobrim.

Výstavba parku a športového areálu by mala začať v prípade priaznivých podmienok a počasia skoro na jar roku 2010.

text: Joachim Fúra

Riešenie kanalizácie a ČOV v obci

Priestory zasadačky obecného úradu sa 10. decembra 2009 zaplnili do posledného miesta. Dôvodom bolo avízované stretnutie so zástupcom Vodárenskej spoločnosti Ružomberok o kanalizácii a ČOV v obci. Za vodárne sa zúčastnil výrobnotechnický námestník Ing. Ján Bednárik a pozvanie prijal aj starosta obce Liptovská Osada Ing. Róbert Kuzma.

Napätá nálada vládla medzi zhromaždenými. Obyvatelia Stankovian a Rojkova sú s realizáciou kanalizácie v obci, tak ako predkladá spoločnosť, veľmi pobúrení a vyjadrovali nesúhlasné stanovisko. Námestník VSR a.s. informoval o tom, že cez obec povedie hlavný kanalizačný zberač smerom po hlavnej ceste v Stankovanoch na ktorý bude napojený 53 prípojok. Pokračovať bude popod Váh do Rojkova, kde sa vytvorí 13 prípojných miest. Jeho vyústením bude čistiareň odpadových vôd na konci Rojkova. S týmto riešením drvivá väčšina na stretnutí nesúhlasila. *„Vodárenská spoločnosť má záujem, aby bola celá časť odkanalizovaná. Z toho dôvodu vypracovala stavebné povolenie aj potrebnú projektovú dokumentáciu na odkanalizovanie celých Stankovian. Keďže teraz bude zrealizovaných len 66 prípojok, je tu tá možnosť, že obec požiada environmentálny fond pre vlastnú realizáciu kanalizácie v ostatných častiach obce tak, ako to urobili napríklad v Liptovskej Osade. Celá projektová dokumentácia je pripravená tak, aby kanalizácia mohla pokračovať,“* hovorí Bednárik. Medzi prítomnými prevládalo rozhorčenie nad tým, že v katastri obce bude umiestnená ČOV a obec nebude odkanalizovaná celá a rovnako sa obávajú aj zápachu. Na území Liptovskej Osady bude tiež ČOV a z predpokladaných takmer 550 prípojok tu bude momentálne zrealizovaných 88.

Starosta obce Ing. R. Kuzma vysvetlil, ako budú postupovať. *„U nás ľudia predali pozemky a išlo to celkom dobre. Dostaneme peniaze aj z fondu a budeme stavať na etapy. Vodárenská spoločnosť nám zadarmo poskytla projektovú dokumentáciu a stavebné povolenie. Tak isto ako Liptovská Štiavnica. 5% ale treba dať z obce. Dáte 5 miliónov, ale prídete k majetku 100 miliónov, ktorý bude vo vlastníctve obce. Vodárenská spoločnosť nám to bude prevádzkovať za odplatu. Dobre, odmietnete projekt, vodárenská spoločnosť ho prerobí a posunie hore. Ale aj keď budete samostatne robiť kanalizáciu, stále budete musieť dať tých 5% a robiť na vlastné náklady projektovú dokumentáciu. Tiež sa ma ľudia pýtajú, prečo budeme mať komunálnu čistiareň. Ale boli sme sa pozrieť v Dolnom Kubíne a nezapáchalo to.“*

Starosta obce Stankovany žiadal od Vodárenskej spoločnosti Ružomberok predložiť k nahliadnutiu žiadosť o NFP, zmluvu o poskytnutí príspevku a realizačný projekt vrátane rozpočtu (výmer – výkaz). Od riaditeľa spoločnosti sa očakáva, že bude iniciovať stretnutie so starostami ostatných dotknutých obcí, aby spoločne hľadali riešenie v prospech všetkých. Stanovisko riaditeľa Vodárenskej spoločnosti Ružomberok a.s. si môžete prečítať na strane 4.

text: lk

Prečo sa zvyšuje poplatok za TKO

Výška poplatku na nasledujúci rok sa stanovuje vždy z reálne vzniknutých nákladov predchádzajúceho roka. Prečo sa teda tento poplatok pre rok 2010 zvyšuje z 10 € na 12 € ?

Pokiaľ si neuvedomíme skutočnosť, že príčinou zvýšených poplatkov sme my sami, dovtedy cena za odpad bude rásť. Žiaľ vo väčšine prípadov doplácajú poriadkumilovnejší občania na tých, ktorí neporiadok spôsobujú. Preto vy spoluobčania, ktorým záleží na tom, aby sme si vytvárali priaznivejšie životné prostredie, poukazujte na tento nedostatok.

Zvýšenie poplatku si spôsobujeme sami tým, že obec hradí likvidáciu čiernych skládok, zvýšeným odvozom TKO bez využitia možnosti separovania. Toto všetko sa potom premietne do konečnej výšky poplatku. Vzájomne sa upozorňujme, aby sme takéto skládky nevytvárali a tým si sami nezvyšovali náklady na odvoz a tiež nedevastovali svoje okolie.

text: Ing. Ján Tatár

15. ročník Dobrej noviny na Slovensku

Počas tohoročných Vianočných sviatkov sa opäť niekoľko tisíc malých i veľkých koledníkov na Slovensku spojí, aby spoločnými silami aspoň trochu zmiernili biedu v krajinách tretieho sveta.

K tejto početnej skupine dobrovoľníkov sa aj tento rok pridajú stankovskí eRkári. Výťažok zbierky jubilejného 15. ročníka Dobrej noviny je určený ľuďom v Afrike, ktorí žijú v podmienkach extrémnej chudoby a nemajú prístup k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti, pitnej vode a iným základným potrebám. Vyzbierané peniaze poputujú tento rok do Kene, Južného Sudánu, Ugandy a Etiópie.

Dobrá novina sa prvýkrát uskutočnila na Vianoce 1995. Jej cieľom bolo obnoviť starý zvyk a dať mu novú dimenziu, ktorou je pomoc núdznym v krajinách tretieho sveta. Tradícia, ktorú obnovili koledníci Dobrej noviny kopíruje a rešpektuje miestne zvyky. V niektorých obciach sa pokračuje zaužívanými pastierskymi hrami či jasličkovými slávnosťami, na mestské sídliská prichádzajú koledníci s gitarou oblečení ako pastieri či anjeli. Každoročne rastúci počet koledníkov potvrdzuje, že obnovená tradícia koledovania spojená s rozmerom solidarity a pomoci núdznym, sa stala príťažlivou aj pre deti a mladých vyrastajúcich v dobe digitálnych a počítačových hier.

» SMS-ka pre Dobrú novinu

Súčasťou Dobrej noviny sa už po tretíkrát stane darcovská SMS správa, čo dáva možnosť jednoducho prispieť na Dobrú novinu práve tým ľuďom, ktorí nemajú možnosť pozvať koledníkov.

Stačí odoslať SMS správu (v termíne od 1. novembra 2009 do 31. januára 2010) s textom **DMS DOBRANOVINA** na telefónne číslo 877. Cena jednej SMS správy je 1 €.

Touto cestou vás koledníci srdečne pozývajú na **Jasličkovú pobožnosť,** ktorá sa uskutoční 25. decembra 2009 o 14:00 v farskom kostole.

text: Terézia Fúrová
zdroj: dobranovina.sk
foto:dobranovina.sk

Koledovanie v našej farnosti sa uskutoční v nasledovných termínoch:

Stankovany :
25.12.2009 po Jasličkovej pobožnosti
26.12.2009 od 13:00

Kraľovany
27.12.2009 od 12:30

Rojkov
6.1.2010 od 13:00

V zdravom tele, zdravý duch

Už dlhšie obdobie sa hŕstka žien stretáva v telocvični budovy Základnej školy v Stankovanoch, kde precvičujú jednoduché strečingové a aeróbne cviky.

Ak by ste sa hociktorej z nich spýtali, prečo tam chodí, odpoveď je takmer rovnaká: *„Lepšie sa cítim.“* Pohybová aktivita výrazne zvyšuje fyzickú i psychickú pohodu, takže takúto hodinku 3-krát do týždňa si cvičiace ženy veľmi pochvaľujú. Po úvodnej zahrievacej časti, či už začnú kalanetikou alebo relaxačným cvičením, prichádzajú na rad asi dve cvičenia zamerané na rôzne časti telesného ústrojenstva. Najčastejšie je to cvičenie na podporu tráviaceho alebo srdcovo-cievneho ústrojenstva, vždy ale zakončené cvičením na krčnú chrbticu, niekedy vystriedané aerobikom alebo iným aeróbnym cvičením. Cvičenie je prospešné pre každého, čo potvrdzuje aj fakt, že týchto stretnutí sa zúčastňujú rôzne vekové kategórie žien.

Všetky ženy sa chcú aj touto cestou poďakovať pani riaditeľke základnej školy za to, že im umožňuje stretávať sa a cvičiť v priestoroch školy.

text: Peter Straka

Obec na internete

V dnešnej uponáhľanej dobe si ľudia čoraz viac uvedomujú potrebu dostupných a aktuálnych informácií, vďaka ktorým sa výrazne ušetrí každá minúta nášho času. Internet je v súčasnosti tým najobjemnejším zdrojom práve takýchto informácií. Pre občanov Stankovian, miestnej časti Rojkov i iných okolitých častí dolného Liptova je to z veľkej časti práve internetová stránka www.stankovany.sk.

Na konci roka oslávi súčasná podoba stránky už dva a pol roka svojej existencie. Za tento čas ju navštívilo vyše 50 tisíc návštevníkov z celého sveta, pričom priemerný počet návštevníkov za deň stále narastá. Zatiaľ čo prvý rok bolo na stránke 40 ľudí za deň, o rok neskôr je to už priemerne 55 návštevníkov. Najčastejším zámerom návštevy „stankovskej" stránky je však od prvého okamihu úvodná sekcia – udalosti a aktuality, kde si občania vďaka spolupráci s obecným úradom nájdu najnovšie oznamy a stručný prehľad udalostí v obci. Obľubou sa stala diskusia na stránke, ktorú nevynechá takmer žiadny návštevník z Liptova. Pre zahraničných návštevníkov, najmä našich rodákov žijúcich v zahraničí, je zase obľúbenou sekciou fotogaléria, aby si takto vytvorili akýsi vizuálny obraz o živote v obci a aj trochu pripomenuli prírodné krásy kraja.

Stránka našej obce je aj bohatým zdrojom informácií o obci, otváracích hodinách, ponúkaných službách, cestovných poriadkoch autobusov a vlakov, výber z článkov o našej obci v novinách, zoznam zverejnených telefónnych čísiel, straty a nálezy i veľa užitočných odkazov a oznamov. Občania oceňujú možnosť inzercie na stránke, ktorá je zadarmo, prístup ku všetkým číslam Stankovských zvestí (vo formáte PDF), možnosť poslať pripomienku starostovi obce i digitálnu schému miestneho cintorína s možnosťou vyhľadávania hrobových miest. Snažíme sa prinášať tiež aktuálne informácie o všetkých aktivitách v našej obci ako je šach, futbal, poľovníctvo, SČK a pod. V príprave je aj nová stránka miestnej školy.

Dúfame, že www.stankovany.sk zostanú i naďalej užitočným zdrojom informácií a nástrojom na zvýraznenie všetkých prospešných aktivít Stankovian a Rojkova. Stránku budeme stále aktualizovať, ale budeme veľmi radi, ak sa užívatelia stránky na nás obrátia s akoukoľvek konštruktívnou pripomienkou.

text: Peter Straka

Cirkevné spoločenstvo medzi nami

Mnohí z vás nám kladú otázku, kto vlastne sme. Nuž, sme jedno z Cirkevných spoločenstiev, ktoré Svätý Otec odporúča, aby si v nich kresťania pomáhali na ceste do neba.

V dnešnej dobe je náročné udržať si vieru. Snažíme sa žiť svoje kresťanstvo tam, kde sme – v škole, v zamestnaní, doma. Svojimi postojmi svedčiť o Pánu Bohu a večnom živote, čo je vlastne povolaním každého kresťana.

Každodenné bežné práce sa snažíme premieňať na modlitbu tým, že ich obetujeme Pánu Bohu. Osobitne sa snažíme pomáhať viacdetným rodinám, aby žili kresťansky a dobre vychovávali svoje deti. V rodine je totiž začiatok každého dobra alebo zla, ktoré sa do detí dostane cez príklad a výchovu rodičov. Tu sa formujú budúci rodičia, či duchovné povolania.

Mnohí sa nás pýtajú, ako sme sa sem medzi vás dostali. Božím riadením a vašou pomocou. Hľadali sme domček niekde na Liptove. Keď sme prišli do Stankovian, istá ochotná pani si prisadla do auta a ponúkla sa poukazovať nám voľné domy. Pred jedným sa zastavila: *„Tento bude pre vás."* Vtedy sme ešte netušili, že jej proroctvo sa stane skutočnosťou. Nik nám nevedel povedať, ako by sme našli majiteľku. Ale Pánu Bohu nič nie je nemožné. Nakoniec nám ktosi poradil, že vo Veličnej býva jej dcéra. Nevedeli nám povedať ani presné meno, ale mali sme sa pýtať na Vilovu Adu. Vybrali sme sa teda hľadať ju. Poradila nám prvá babička, ktorú sme náhodou stretli. Dcéra majiteľky, ale aj my sme boli prekvapené, ako sme ju našli.

Potom to začalo. Vypratať, opraviť aspoň najnutnejšie veci, aby sa dalo nasťahovať. Pomáhali nám súrodenci, kamaráti a známi, ktorí tu strávili veľa voľného času. Pokračovanie poznáte z vlastných skúseností.

Ďakujeme vám všetkým, že ste nás prijali medzi seba. Cítime sa medzi vami ako medzi svojimi. Raz nájdeme na schodoch nabrúsenú sekeru, opravené poriská, inokedy v záhrade nakosenú trávu pre baranov. Keď sa pokazia dvere, stačí poprosiť pána suseda o pomoc, hneď ochotne príde. Keď sme potrebovali požičať miešačku, či lešenie, opraviť brúsku, zaskliť okno, zapojiť radiátor, či poradiť, vždy sme sa stretli s vašou ochotou. Nedá sa vymenovať tu všetkých a všetky spôsoby, akými nám pomáhate. Vaša ochota je pre nás výzvou k otázke, či si my dosť všímame vás a vaše potreby. Chceme sa o to snažiť a tiež v tichosti a nenápadne slúžiť.

text: Sefka, Terka

Schvaľovali rozpočet

Poslanci obecného zastupiteľstva schvaľovali rozpočet obce na rok 2010, až 2012. Napriek nepriaznivej ekonomickej situácii, ktorá je spôsobená globálnou krízou, sa rozpočet neznižoval.

Kríza obmedzila množstvo financií z podielových daní už pre rok 2009 a pokles finančných zdrojov bude pokračovať aj v roku 2010. Z tohto dôvodua nedochádza k nárastu rozpočtu obce v nastávajúcom roku ako tomu vývalo v rokoch predchádzajúcich. Postihnuté všetky samosprávy. Stankovany však nemajú schodok ani prepad. Tento rok sa do rozpočtu obce podarilo dostať dotáciu na rekonštrukciu kultúrneho domu vo výške 185 000 € (druhá polovica v roku 2011), peniaze z prenájmu pozemkov z Národnej diaľničnej spoločnosti 33 000 € a dotáciu na obnovu zelene ako protihodnutu za zásahy do životného prostredia pri výstavbe diaľnice a diaľničných tunelov. Obec tak dostala finančný obnos vo výške 132 000 € (druhá časť v roku 2011 a 2012).

Rozpočet teda zostáva nezmenený, zvýši sa len poplatok za odvoz komunálneho odpadu zo súčasných 10 € na 12 € na osobu.

text: lk

Dedinský zákon

VZN, teda verejne záväzné nariadenie, je pre každú obec špecifické a zároveň povinné pre jej obyvateľov. Súbor takýchto nariadení môžeme nazvať aj akýmsi dedinským zákonom, ktorý vytvárajú poslanci obecného zastupiteľstva. Právomoci štátu postupne prechádzajú na územné celky a obce. Obec tieto nariadenia vydáva v zmysle zákona o obecnom zriadení - č. 369/1990 Z.z.

Obec musí návrh VZN, o ktorom bude zastupiteľstvo rokovať, zverejniť na úradnej tabuli a na internetovej stránke najmenej 15 dní dopredu. Týmto dňom začína plynúť desaťdňová lehota na podanie písomných, elektronických alebo ústnych pripomienok ktorýchkoľvek občanov alebo organizácií.

Dedinský zákon určuje také povinnosti ako sú domová daň, daň z nehnuteľností, daň za psa, poplatky za odvoz odpadu, ale vymedzuje aj pravidlá predaja a poskytovania služieb.

Obec Stankovany vydala 15 verejne záväzných nariadení, ktoré sú dostupné na obecnom úrade:

VZN o symboloch obce a ich používaní

VZN o podmienkach o poskytovaní dotácie z rozpočtu obce

VZN o umiestňovaní volebných plagátov a iných nosičov informácií na verejných priestranstvách obce počas volebnej kampane

VZN o trhovom poriadku

VZN o vodení psa mimo chovného poriadku

VZN o pravidlách času predaja v obchode a času prevádzky služieb

VZN o určení výšky príspevku na činnosť školy a školského zariadenia

VZN o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky

VZN o určení školského obvodu základnej školy

VZN o určení dotácie na prevádzku a mzdy na dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia

VZN o poskytovaní príspevku na podporu úpravy rodinných pomerov dieťaťa

VZN o poskytovaní opatrovateľskej služby

VZN o pohrebníctve a správe domu smútku a správe cintorína

VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi

VZN o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

text: lk

S humorom a zamyslením

s Antonom Chorvátom

Na poštu prišiel chlapček a poštárke odovzdal korešpondenčný lístok. Poštárka si ho prečítala, a v ňom stálo: *„Prosím ťa, Ježiško, pošli mi pod vianočný stromček kolobežku a bicykel.“*
Poštárka pozná jeho chudobnú rodinu a vedela, že túto prosbu mu nesplnia. Tak za svoje peniaze mu kúpila kolobežku a poslala ju tejto rodine.
Chlapček sa zaradoval. Keď dostal kolobežku, sadol si a napísal list. *„Ďakujem ti Ježiško, že si mi poslal kolobežku, viem že si mi poslal aj bicykel, ale tá zlodejka poštárka mi ho ukradla.“*

Stretol Fero Jožo a spýtal sa ho: *„Kde si bol?“* On odpovedal: *„Bol som u lekára. Chodím k nemu pravidelne každý mesiac. Lekár ma prekontroluje, napíše recept, lebo lekár musí z niečoho žiť. Ja potom idem do lekárne, lekárnik mi dá lieky, lebo aj lekárnik musí z niečoho žiť. Ja prídem domov, hodím lieky do odpadkového koša, lebo aj ja tiež chcem žiť.“*

Na hodine slovenčiny pani učiteľka skúša žiakov z časovania. Spýtala sa: *„Som krásna. Aký je to čas?“* Zdenko odpovedá: *„Čas minulý.“*

Viete prečo teraz chodia záhoráci do krčmy oknom? Pretože pred dverami sú Vianoce.

Dohovára Milka Petrovi: *„To si nevieš rozkázať a nepiť? Rozkazovať si viem, ale neviem poslúchať.“*

V krčme hrajú chlapi karty a Jano všetko prehral. Nemal už žiadne peniaze, a tak vyhlásil: *„Predám vám orechovú spálňu.“* Tak sa všetci zobrali ku nemu domov a on ich viedol ďalej do dvora. Chlapi vošli prekvapení, kam ich to vedie. Zostal pri psej búde a zakričal: *„Orech, poď von! Predal som ti spálňu.“*

Príde Spišiak k lekárovi s tvrdením, že má hnačku. Lekár sa ho spýta: *„Kedy ste to zbadali?“*
„Pán doktor, len čo som zostúpil z bicykla a odopol som si sponku z nohavíc.

Čo sa stane skrížením ježka a dážďovky?
Ostnatý drôt.

Jozef a Pavol Lackovci

Predstavujeme vám bratov kňazov Jozefa a Pavla Lackových.

Ich rodičia boli Albín vyučený stolár a Jarmila, ktorá pracovala ako zdravotná sestra. Pochádzajú zo štyroch detí. Prvorodený Jozef vychodil základnú školu v Rojkove a v Ľubochni. Potom zmaturoval na gymnáziu v Ružomberku. Po maturite si dal prihlášku na bohosloveckú fakultu do Bratislavy. Nebol prijatý, a preto odišiel na základnú vojenskú službu do Uherského Hradišťa. Ani po vojenčine nebol prijatý na spomenutú fakultu, a tak začal pracovať ako robotník v Bavlnárskych závodoch v Ružomberku. Až na deviatykrát po Nežnej revolúcii boli spolu s bratom Pavlom prijatí na bohosloveckú fakultu do Bratislavy. Po úspešnom ukončení štúdia boli obaja v roku 1995 vysvätení za kňazov. Slávnostnú primičnú svätú omšu slávili spolu v našom kostole. Jozef nastúpil ako kaplán do farnosti Kluknava. Neskoršie bol preložený do farnosti ako správca v Lučivnej. Po čase sa vzdal kňažského stavu a založil si rodinu.

Mladší brat Pavol po absolvovaní gymnázia v Ružomberku, nebol ihneď prijatý na bohosloveckú fakultu a zamestnal sa v ŽOS Vrútky. Potom odišiel na základnú vojenskú službu do Jaslovských Bohuníc. V roku 1990 bol spoločne s bratom prijatý do seminára, ktorý úspešne ukončili. Pavol po vysviacke nastúpil do kežmarskej farnosti a po dvoch rokoch bol preložený ako správca farnosti do Spišského Podhradia, kde pôsobí doteraz.

text: Alojz Hello
foto: archív rodiny Lackovej

Nadpriemerná účasť vo voľbách do VÚC

V sobotu 14. novembra 2009 sa aj v našej obci uskutočnili voľby na poslancov a na predsedu Žilinského samosprávneho kraja.

Z 994 registrovaných voličov pristúpilo k urnám až 312 voličov. Účasť na voľbách v obci bola vysoká, dosiahla úroveň 31,39 %. Stankovany boli tak vysoko nad slovenským priemerom, čo je 22,9 %.

Pomer výsledkov volieb v Stankovanoch a v celom okrese je tamer totožný. Staronovým županom sa stal Juraj Blanár, ktorý získal dostatočný počet hlasov v prvom kole. Poslanci, ktorí budú hájiť záujmy Ružomberka sú Stanislav Bella, Michal Slašťan, Peter Caban, Dušan Lauko a Milan Frič.

Výsledky volieb v obci:

Voľba poslancov ŽSK
11. Július Kliment 212
1. Stanislav Bella 105
3. Peter Caban 100
22. Michal Slašťan 98
5. Milan Frič 51
14. Dušan Lauko 51
4. Juraj Čech 48
17. Milan Mojš 46
13. Michal Kovačic 45
16. Jozef Milan 45
7. Jana Halušková 40
19. Anna Paráková 31
15. Vladimír Mikulka 29
23. Vladimír Šimalčík 24
24. Jozef Vacula 17
2. Ľudovít Beťko 15
21. Roman Rybák 11
6. Milan Hajtmanský 10
10. Peter Kapčák 10
8. Vladimír Herich 8
25. Marta Vieriková 8
18. Bohumíl Motejlek 7
9. Štefan Chlepko 6
20. Ivan Pavlisko 4
12. Stanislav Kľučka 1

Voľby na predsedu ŽSK:
1. Juraj Blanár 146
4. Jozef Tarčák 78
3. Pavel Pavlásek 66
2. Štefan Brestovský 5

text: lk
foto: zask.sk

Aký bol rok 2009 a aký bude rok 2010?

Rok 2009 bude o niekoľko dní minulosťou, mnohé v našich životoch a spoločnosti sa zmenilo.

Celý svet zasiahla finančná kríza, ochromila ekonomiku, rázne vstúpila do každej domácnosti. Historické skúsenosti ale ukazujú, že po páde prichádza rast, po raste spomalenie, či pokles. Momentálne sme na dne tohto zákonitého cyklu. Postupne sa z neho ale pozviechame, je otázne, či už v roku 2010 alebo budeme musieť byť trpezliví. Rovnako nás strašia písmená A(H1N1) a s ňou spojená chrípka, ľudovo nazývaná prasacia, ktorá v niektorých krajinách prepukla do epidémie. Predzvesti boli hrozivé, našťastie realita je miernejšia. Absolútny vrchol by malo rozšírenie chrípky dosiahnuť vo februári roku 2010. No prihodili sa aj radostné udalosti, po prvý raz v samostatnej histórii Slovenska sme postúpili na MS vo futbale. Rok 2010 ukáže, čo bude s našim futbalom ďalej, aj tým stankovským...

Ako sa rok 2009 odrazil v živote našich občanov, organizácií, spolkov? Akú majú víziu pre ten nastávajúci? To sme sa spýtali priamo ich.

» Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska, ktorej predsedníčkou je Marta Fúrová) v Stankovanoch dnes eviduje 26 členov. Členovia sa aktívne podieľali na brigádnickej činnosti. Brigády boli organizované pri úprave kvetinových záhonov v okolí kostola a pri úprave priestorov a okolia svojho klubu. Počas letného obdobia sa organizovali spoločné stretnutia členov a rodinných príslušníkov pri varení guláša a opekačiek. Prijali sme pozvanie na spoločné stretnutie s členmi ZO JDS Ľubochňa s cieľom výmeny vzájomných skúseností a možných spoločných stretnutí.

Členovia sa počas roka zúčastňovali kultúrnych podujatí, ako boli celoliptovské dni Matky v Liptovských Sliačoch, Ružomberská ruža, Nedeľa vo Vlkolínci a rôznych výletov a zájazdov. V novembri zorganizovali pre všetkých členov príjemné Katarínske posedenie. Členovia ZO sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí zastupiteľstva obecného úradu ako aj zasadnutí organizovaných okresnou organizáciou JDS. Predsedníčka základnej organizácie v Stankovanoch sa v októbri zúčastnila ako delegátka okresu na celoslovenskej konferencii pri príležitosti „Medzinárodného dňa starších ľudí," ktorá sa konala v Dome kultúry Bratislava – Ružinov.

Na novembrovom stretnutí klubu si členovia pripravovali plán svojich aktivít pre rok 2010 tak, aby aj tento rok mohli naši seniori prežiť aktívne a zaujímavo.

» Stankovské eRko sa počas roku 2009 pekne rozrástlo a začalo sa deliť na dve skupiny. Vždy v sobotu naobed sa v priestoroch obecného úradu stretávajú mladší a poobede na výmenu zase starší členovia. Naďalej veľmi radi privítame nové tváre, ktoré s nami budú zmysluplne tráviť voľný čas pri rôznych aktivitách, podujatiach, príp. pri výletoch do blízkeho okolia. Aj v roku 2010 chceme zorganizovať letný tábor a zapájať sa do celoslovenských akcií – bližšie info na www.erko.sk

» Základná a materská škola v Stankovanoch, ktorej riaditeľkou je Mgr. Marta Gašperová, bilancuje uplynulý rok:

Mesiac december je akýmsi optimálnym časom, keď sa viac zamýšľame nad uplynulým ale i budúcim obdobím Aj keď sme neplnoorganizovaná škola pomerne s malým počtom detí MŠ a žiakov ZŠ (44) v rámci výchovno-vzdelávacieho programu a výchovného programu plníme rovnaké úlohy podľa platnej legislatívy MŠ SR. Zásadnou zmenou bolo zavedenie výučby informatickej výchovy v 2. ročníku. Vo voliteľných predmetoch sme sa zamerali na regionálnu výchovu a pohybovú prípravu. Pohybovú prípravu realizujeme prostredníctvom projektu BUBO, ktorý je zameraný predovšetkým na rozvoj základov atleticko-gymnastických zručností. Do projektu sú zapojení všetci žiaci ZŠ i deti MŠ.

V záujmových útvaroch a v ŠKD majú žiaci možnosť kedykoľvek pracovať s počítačmi, zdokonaľovať sa v získavaní a spracovávaní informácií v jednotlivých projektoch (adventný veniec, úprava fotografií, príprava školského časopisu). Žiaci našej školy sa prezentovali v okresnej výtvarnej súťaži „Netradičné jablko." Dvaja žiaci získali ocenenie. Matúš Buliak získal 2. miesto, Katarína Králiková sa umiestnila na 3. mieste.

V školskom klube detí pracujeme podľa nového výchovného programu, do ktorého sme začlenili projekt „Anglická streda."

V MŠ výchovu a vzdelávanie realizujeme podľa školského vzdelávacieho programu „Cesta plná prekvapení." V programe prostredníctvom edukačných aktivít sa zameriavame na grafomotoriku, tvorivosť detí, sociálne správanie, pohybové a relaxačné činnosti, rozvoj rozumových schopností a pracovných činností.

Od začiatku decembra sa so žiakmi aktívne pripravujeme na najkrajšie sviatky v roku – Vianoce (príprava programu, výzdoba školy, výroba adventného venca, výzdoba vianočného stromčeka, pečenie medovníčkov, privítanie Mikuláša so sladkým pohostením a punčom pre deti).

V budúcnosti chceme na škole naďalej udržiavať dobrú pracovnú klímu založenú na dôvere, úcte i zodpovednosti. Je podnetným prostredím pre deti a žiakov školy. Prospešné bude medzi voliteľné predmety zaradiť vyučovanie anglického jazyka na základnej škole, v materskej škole realizovať aktivity v anglickom jazyku. V rámci modernizácie vyučovacieho procesu skvalitňovať prácu s počítačmi.

V materskej škole chceme prezentovať ľudové zvyky a tradície našej obce. So žiakmi literárno-dramatického záujmového útvaru pripraviť a zrealizovať divadelné predstavenie pre verejnosť.

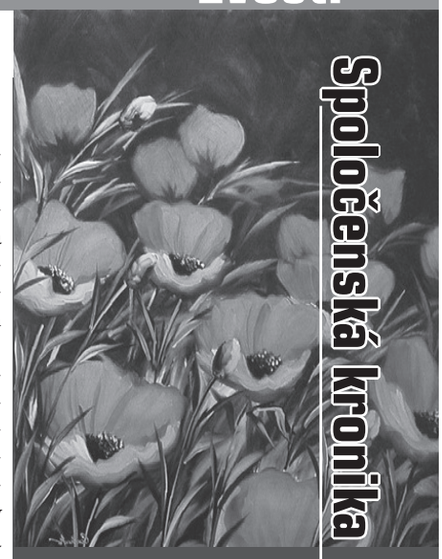
» Poľovnícke združenie Stankovany, tajomník PZ – Milan Straka
Najdôležitejším poslaním poľovného hospodára je zachovanie poľovných druhov zveri v takom počte, že ju možno dlhodobo a efektívne poľovnícky obhospodarovať a teda aj loviť. Poľovnícke združenie v Stankovanoch malo v roku 2009 zaregistrovaných celkom 29 členov a eviduje 5 žiadostí o prijatie za členov PZ v roku 2010.

Združenie si pre rok 2009 stanovilo okrem iného plán lovu niektorých druhov zveri vo svojom poľovníckom revíri, ktorý sa nám do dnešného dňa podarilo takto naplniť:
- plánovaný odstrel 6 ks srncov sa splnil
- plánovaný odstrel 8 ks jelenej zveri (3 jelene, 2 jelenice a 3 jelenčatá).
- Sú predpoklady plán odstrelu 1 jeleňa splniť do konca januára.

Združenie si pre rok 2010 podalo žiadosť na odstrel medveďa – škodníka.

Z legislatívneho hľadiska vstúpil do platnosti nový zákon č. 274/2009 o poľovníctve podľa ktorého novovzniknutá Slovenská poľovnícka komora bude združovať všetky subjekty, ktoré sa rôznou formou zúčastňujú na výkone práva poľovníctva. Je preto potrebné, aby sa aj členovia Poľovníckeho združenia Stankovany preregistrovali. Členom Slovenskej poľovníckej komory sa od septembra tohto roku stáva každý držiteľ poľovného lístka.

pripravila: Mária Straková

Vítame medzi nami

Linda Kapustová » *október*
Nela Lovásová » *október*
Henrieta Rafajová » *november*
Ondrej Hadač » *december*

Opustili nás

Agneša Pečková (79)
Emil Lepeta (51)

Manželstvo uzavreli

Jozef Dubovec a Vladimíra Verešová
september

Rok s eurom

Pred rokom sme si nevedeli predstaviť fungovanie rodinného rozpočtu s novou menou. Rozlúčili sme sa s korunou, privítali euro.

1. januára 2010 ubehne prvý rok, odkedy používame spoločné európske platidlo. Tento dátum ale zároveň znamená, že z cenoviek zmizne suma v slovenských korunách prepočítaná konverzným kurzom. Mnohým bol tento údaj akýmsi pomocníkom pri porovnávaní cien, či uvedomení si hodnoty tovaru alebo služby. Od nového roka na to budeme sami.

Pred Vianocami sa v domácnostiach prehnal víchor poriadkumilovných gazdiniek. Ak sa vám podarilo nájsť zastrčené slovenské bankovky, komerčné banky ich do 31. decembra 2009 vymenia. Po tomto dátume si môžete bankovky ale aj mince vymeniť len v Národnej banke Slovenska alebo jej expozitúrach (najbližšia je v Žiline).

text: lk

40. výročie postavenia novej fary

» Nová fara bola postavená v roku 1969

Stará farská budova bola postavená v rokoch 1802-1805. To napovedá, že to bola skutočne stará stavba a nevyhovovala štandardu potrebnému na bývanie. Fara bola vlhká a priestory s vysokými stropmi sa veľmi zle vykurovali a malé okná prepúšťali do vnútra len málo svetla. Cez množstvo dier v streche tiekla do vnútra voda, chýbalo dokonca i sociálne zariadenie.

Vtedajší správca fary začal pripravovať výstavbu novej fary. V tom období bolo náročné vybudovať akúkoľvek cirkevnú stavbu. Po obhliadke stavebnej komisie z Okresného národného výboru v Liptovskom Mikuláši usúdili, že budova fary ohrozuje životy ľudí, ktorí sa v nej nachádzajú. Novú stavbu teda povolili s podmienkou, že do dvoch rokov musí byť zrealizovaná. Vdp. Adamec v predstihu zariadil výrub dreva vo farskom lese a začal sa pripravovať stavebný materiál. V tom čase sa v Párnici začal ťažiť štrk, ktorý spolu s dopravou zadovážil Laco Štúr. Plán výstavby zhotovil náš rodák Ing. Anton Lacko, pretože farár Adamec náhle zomrel. Ďalšej organizácie sa ujali vtedajší poslucháč bohosloveckej fakulty Ing. Jozef Tavel a vtedajší správca fary vdp. Pavol Majzel. Na jar po sviatkoch Veľkej noci v roku 1968 sa stará budova začala búrať. Farár odvtedy býval v podnájme u pani Kláry Janigovej na Hornom konci. Starý nepotrebný materiál sa vysúval pod breh pred farou a tým sa rozšírila cesta. Nová stavba sa posunula viac do dvora, a tak sa vytvoril priestor na záhradku. Organizovali sa dobrovoľné brigády, neraz pomáhali aj žiaci tunajšej základnej školy. Niekedy bolo toľko pomocníkov, že sa im neušla práca. Ženy varievali kotlíkový guláš, niektoré nosili na stavbu koláče a zákusky. Nechýbalo dokonca ani tuhô, aby sa načerpali nové sily.

» Stará budova fary z roku 1968

Všetky práce boli urobené našimi občanmi. Elektrikári inštalovali elektrické vedenie, Vlado Lysý a Ernest Zrník zase rozvody vody a kúrenia. Ján a Vladimír Michalekovci vykonali takmer všetky stolárske práce. Na murárskych prácach mal najväčšiu zásluhu Peter Švábik. Stavba bola dokončená a vysvätená 8. decembra 1969 na sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Hneď nato sa do novej fary presťahoval jej správca vdp. Majzel. Po ňom prišiel nový správca vdp. Jozef Rusnák. Dokončilo sa oplotenie fary, upravil sa dvor a hospodárska budova. Postavila sa garáž, dreváreň a sklad na koberce z kostola. Neskoršie sa začala generálna oprava kostola, vybudovalo sa okolo neho nové oplotenie, vysadili tuje, ovocné stromy, položila sa dlažba od brány po kostolné schody. Práce pred 40. rokmi napredovali veľmi rýchlo, vďaka zápalu a elánu veriacich.

text: Alojz Hello
foto: lk, archív autora

Ako Stankovci kedysi ryby chytali

Vo väčšine domácností nášho regiónu na štedrovečernom stole nesmie chýbať ryba. Pripravuje sa na veľa spôsobov, ale naše gazdinky už vedia ako na to.

Pokúsim sa priblížiť jeden spôsob lovenia alebo chytania rýb, ktoré som ako chlapec zažil. Mladým ľuďom slová trlo, trenie alebo neresisko asi nič nehovorí. Ale my starší o tom niečo vieme. Toto neresisko sa nachádzalo na rieke Orava pri vstupe do Dierovej smerom z Kraľovian povyše železničných závor.

Začiatkom mesiaca apríl do tohto miesta z dolného toku Váhu, ale aj z celej rieky Orava tiahli húfy rýb. Ryby sa párili na troch až štyroch miestach od seba vzdialených asi tridsať až sedemdesiat metrov. Ľudia z dolného Liptova a dolnej Oravy tento cyklus sledovali, a keď nastal správny čas na lovenie rýb, urýchlene zaujali svoje tradičné miesta na severnom brehu rieky. Mohlo tam byť 150 – 200 rýb. Keď nastal čas ísť do vody, ľudia sa pozobliekali a navliekli si košele z ľanového alebo zrebného plátna otočené so zapínaním opačne. Previazali sa opaskom alebo špagátom a bosí sa z brehov presunuli do vody. V týchto skupinkách bolo zvyčajne 20 až 25 ľudí. Vo vode sa urobil kruh. Vedúci skupiny odhadol čas chytania a zvolal: *„Začať!“* A teraz nastal boj s časom. Ľudia sa zohli, dvoma rukami chytali ryby a hádzali ich za košeľu. Kto bol šikovný, chytil aj 40 až 50 rýb. Medzi tých šikovných patril aj Ondrej Škuta. Tí menej zruční chytili 15-20 rýb. Celá akcia trvala najviac 30 sekúnd, lebo sa ryby rozpŕchli. Nastali aj groteskne situácie. Kto si nezaopatril ľanovú alebo zrebnú košeľu, mal smolu. Slabá látka neudržala váhu rýb, roztrhla sa a ryby odplávali preč. Ženy, chlapi, ale aj deti vyšli z vody obťažkaní váhou rýb. Na brehu ich čakali rodinní príslušníci s ruksakom, ryby povyberali spoza košieľ. Lovenie trvalo niekoľko dní a nocí. Najvhodnejší čas na chytanie bolo za súmraku okolo ôsmej večer. Dni a noci boli ešte studené a mrazivé a napadal aj snežik. Nakládli sa ohne aby sa „lovci“ zohriali, keď vyšli z vody.

Ryby sa doma čistili a solili. Chytanie rýb bolo samozrejme trestné, a tak žandári z druhého brehu strieľali na ľudí, ale asi len do vzduchu. Na druhý breh našťastie neprešli. Zákon bol zákon. Žandári sa len tak ľahko nevzdali a za niekoľko dní, keď ryby na povalách údili, robili razie. Kto stačil ryby poschovávať mal šťastie. Kto nestihol, dostal trest. Musel zaplatiť 5000 korún alebo dostal týždeň väzenia.

Vplyvom ekologických havárií ryby v našich riekach ubúda a veľkú škodu napáchajú aj kormorány. Vybudovaním Vážskej kaskády sa urobila prekážka a ryby sa nedostali na svoje stáročné tradičné neresisko. Ale párenie prebiehalo v niektorých úsekoch, no nie v takom množstve ako na Orave.

text: Anton Chorvát
foto: internet

Stankovské priezviská v 19. storočí

Krúpa - V Stankovanoch sa Krúpovci vyskytovali už od začiatku 18. storočia. Priezvisko sa objavuje už v súpise obyvateľov v roku 1712, kedy tu žili rodiny Ondreja, Michala a Martina Krúpu. V súpise obyvateľov z roku 1781 je zrejmé, že tu žili rodiny Tomáša, Matúša a Jána Krúpu. Priezvisko sa objavovalo aj v 19. storočí, napr. v máji roku 1804 sa narodila Mária, dcéra Ondreja Krúpu a Doroty Ketzer, alias Klenik. V knihe sobášených je záznam, že Ondrej Krúpa a Dorota Ketzer, uzavreli manželstvo 20. novembra 1802 a Dorota pochádzala z Gombáša a v novembri 1804 sa narodila Zuzana, dcéra Jána Kričku a Žofie rodenej Škuta.

Kučera - V knihe narodených je záznam, že 26. V. 1843 sa narodil Ján, syn Jána Kučeru alias Dančo a Alžbety Michalek.

Krákoník - V Stankovanoch toto priezvisko po meči vymrelo. Po praslici, čiže v ženskej vetve sú potomkovia tohto rodu v rodinách Čiešiko a Šteták. V knihe narodených sa uvádza, že 6. 2. 1841 sa narodila Mária, dcéra Ondreja Krákorník a Zuzany rodenej Palovič. Krstnými rodičmi boli Jozef Forgáč a Anna Buljak. Žila tu v tomto období aj rodina Jána Krákorník, lebo 15. 9. 843 sa narodil Ján syn Jána Krákorník a Márie rodenej Kurnáth. Krstnými rodičmi boli Ján Brnčal a Mária Pečko. V knihe sobášených sa objavuje ešte aj Štefan Krákorník, ktorý 10. mája 1835 uzavrel manželstvo s Katarínou rodenou Turbjak. Farár uvádza, že obidvaja sú zo Stankovian.

Kročko - V súčasnosti sa toto priezvisko v Stankovanoch už nevyskytuje, posledným známym nositeľom tohto priezviska bol Jakub Kročko, ktorý zomrel v 80. rokoch 20. storočia. Toto priezvisko pretrvávalo od 18. storočia, v súpise obyvateľov z roku 1712 sa objavujú mená Michal Kročko, Ondrej Kročko a vdova Mariena Kročková, ktorých rodiny tu vtedy žili.

Lacko - Nositelia tohto priezviska prišli do Stankovian koncom 18. storočia. V 19. Storočí tu žili viaceré rodiny Lackovcov. V knihe narodených je záznam, že 30. augusta 1805 sa narodila dcéra Mária rodičom Ondrejovi Lackovi a Žofii rodenej Močákovej. Bývali v Rojkove a kmotrou bola Katarína Klencová. Nasledujúci rok 6. februára sa narodila Mária dcéra rodičov Matúša Lacku a Zuzany Tatárovej. Bývali v Rojkove. Kmotrou bola Katarína Klencová. V knihe zomrelých je zase záznam, že 24. 11. 1883 zomrela Anna – dcéra Ondreja Lacko Drapáň a matky Márie rodenej Bagan. Je tu ešte aj záznam, že 17. januára 1855 zomrel Ján Lacko alias Drapáň, manžel Márie rodenej Chovanec. Lackovci majú viac prídomkov – prezývok, ale Drapáň, je jedna z najstarších, ktorá je zachytená aj v matrike.

Leštinský - 23. 1. 1894 uzavreli manželstvo Ján Leštinský syn Jána Leštinský a Kataríny rodenej Gajdoš z Komjatnej a Karolína Štúr, dcéra Jána Štúr a Márie rodenej Kevek.

Letko - Nositelia tohto priezviska prišli do Stankovian niekedy koncom 18. storočia. V matrike je záznam už začiatkom roku 1803, kedy sa narodila Zuzana, ako dcéra Jána Belku a Márie rodenej Letko. Krstnou mamou bola Katarína Matko. O niečo neskôr toho istého roku sa narodil Ján, ako syn Jána Letku a matky Žofie rodenej Babala. Krstnou mamou bola Zuzana Zelina.

Lelek - V Stankovských matrikách je prvá zmienka o tomto priezvisku v knihe zomrelých, a to 9. októbra 1866, kedy zomrela Anna Lelek, družka Jána Miššíka. Bývali v Stankovanoch č. 8. Ďalší záznam je v knihe narodených 15. 12. 1892, kedy sa narodil Tomáš, syn Jána Leleka zo Stankovian a Márie rodenej Nemčíkovej zo Žažkova. Krstnými rodičmi boli Jozef Pripin Brnčal a jeho maželka Anna. Neskôr toto priezvisko zrejme vymrelo po meči, lebo sa začalo spájať s priezviskom Gavura. Napríklad 6. 2. 1906 uzavreli manželstvo Ondrej Gavura Lelek a Anna Miššík.

Ligas - Prvý záznam o výskyte tohto priezviska je v knihe narodených, a to z roku 1824. V tomto roku sa 28. Júla narodil Juraj, syn Juraja Likas a Anny Holdoš. Krstnými rodičmi boli Tomáš Gašper a Zuzana Lopen. Dňa 2. 9. 1826 uzavreli manželstvo Juraj Ligas zo Zázrivej a Anna Klenec z Rojkova.

Lysý - Prvá zmienka v Stankovanoch je z roku 1824. V tomto roku sa 22. 5. narodil Ján, syn Jána Lysého a Zuzany rodenej Horvát (Chorvát). Kmotrami boli Ján Kubányi a Zuzana Mattko. K tomuto priezvisku sa pridávali dve prezývky, a to Gonos a Marek. Gonos sa objavuje v matrikách 5. 12. 1881 a Marek 2. 3. 1896. Gonosz je z maďarčiny zlý, zlomyseľný človek a Marek je zrejme spojené s tým, že si niektorý nositeľ priezviska Lysý, zobral za manželku dievčinu z rodiny Marko. Toto priezvisko sa vyskytovalo v Stankovanoch od roku 1823.

» Na prievoze. Jedna z najznámejších fotografií významného slovenského etnografa a fotografa Pavla Socháňa

Obyvatelia Stankovian z rodu *zingara*

Pri štúdiu matrík sa na Slovensku stretávame s maďarčinou, nemčinou, ale najmä s latinčinou. V týchto jazykoch páni farári kedysi viedli záznamy o narodených, sobášených a zomrelých. V Stankovských matrikách najmä v knihách narodených, sa pod menom dieťaťa často nachádza aj údaj o jeho pôvode a vierovyznaní. Väčšina detí má pod menom napísané *cat. plebs,* neskôr *cat. agricola* čo znamená, že ide o deti roľníkov, obyčajných ľudí katolíkov – *cat. plebs*, alebo katolíkov roľníkov *cat. agricola*. U drobných zemanov sa vyskytuje údaj *cat. nobil.* V preklade ide o šľachtica katolíckeho vierovyznania. No okrem týchto údajov, sa pod menom dieťaťa z času na čas objaví aj údaj - *cat. zingara*. Keď nahliadneme do genealogického slovníka zistíme, že zingaros je slovo dokonca gréckeho pôvodu a znamená cigáň. Údajne tento názov vznikol z toho, že predkovia dnešných Rómov cigáni, boli kočovníci a ako chodili na kočovných vozoch po cestách aj necestách vtedajšieho sveta, štrngali im kotlíky a iný kovový riad a náradie. A zo zvuku *zing-zing* či *cing-cing,* neskôr vzniklo pomenovanie cigáni. Aj predkovia tejto etnickej skupiny žili v Stankovanoch v 19. storočí a v matrikách sú o tom záznamy.

Už 10. 6. 1828 je záznam, že sa narodila Anna dcéra Ondreja Pušku a stankovskej rodáčky Žofie rodenej Šimo. Krstnými rodičmi boli učiteľ Kubányi a Barbora Rehák. Išlo o zmiešané manželstvo.

V knihe narodených je údaj *cat. zigara* uvedený pod menom Carolíny, ktorá sa narodila 6. 8. 1856 a bola dcérou Anny Dodošky. Ešte je tam údaj *ilegitimus,* čo znamená, že ide o nemanželské dieťa.

Ďalšie dieťa s týmto označením sa narodilo 29. 9. 1865, bol to Jozef a rodičmi boli Antoš Murgo a Terézia Barborka. Pár zrejme nebol zosobášený, lebo pod menom dieťaťa je znova údaj ilegitimus – nemanželské dieťa. Krstnými rodičmi boli Anna Murga a Antoš Kolvečay, tiež označení ako cat. zingara.

Ďalšie dieťa sa narodilo 28. septembra 1873, volalo sa Anna, a narodila sa ako nemanželské dieťa cigánke zapísanej v matrike ako Zuzana Balažička. Krstnými rodičmi boli manželia Ján a Terézia Straka. V novembri 1875 sa jej narodilo ďalšie nemanželské dieťa, bol to syn Jozef. Ďalší syn Ján sa Balažičke narodil 13. 3. 1880, ako otec je zapísaný Jozef Facuna. Ján zomrel 29. decembra 1888. Krstnou mamou bola Mária Klenec, rodená Burgan.

Aj na Gombáši teda v Hubovej žili cigáni, ktorí dávali krstiť deti do Stankovian. Napríklad 14. novembra. 1877 sa narodili dvojčatá František a Františka rodičom Františkovi Murgošovi a Márii Tobias. Z Gombáša sa do Stankovian prisťahovali Puškovci. V knihe zomrelých je záznam, že 21. 2. 1873 zomrel Jozef, syn Šándora Pušku a Zuzany Murgoš z Gombáša.

Balážičke sa 29. decembra 1882 znova narodilo ďalšie nemanželské dieťa, bola to dcéra Mária, meno otca nie je uvedené. Krstnými rodičmi boli Ján Klenec a manželka Mária rodená Burgan. Ako vidno, Zuzana Balážová veru neprechovávala veľkú úctu k inštitútu manželstva, akoby bola prototypom dnešných mladých diev.

Odkiaľ Balážička do Stankovian prišla je zrejmé až z ďalšieho záznamu kde sa uvádza, že 20. 11. 1892 sa narodil Jozef, syn Ladislava Murgoša a Zuzany Balážičky z Vrbice. Krstnými rodičmi boli Ján Lacko a Zuzana Bianchi.

text: Judr. Vladimír Urban
foto: Pavol Socháň

Reklamné prezentácie

V minulom roku vstúpil do platnosti zákon o ochrane spotrebiteľov, ktorý zakazuje nekalé praktiky pri predaji. Napriek tomu stovky naivných Slovákov naletia výrečným obchodníkom a nakupujú množstvo predražených matracov, hrncov, ovčích prikrývok, vysávačov, zázračných handričiek a iných hlúpostí.

Ľudia sú za prísľubom chutného obeda, zaujímavého výletu, darčeku zadarmo zhromaždení v jednej miestnosti bez vetrania a so zatvorenými oknami. Doprovod tejto „príjemnej atmosfére" robí hlasná hudba, či dokonca zamknuté dvere. Pochybným obchodníkom hrá do karát umelo vytvorená davová psychóza, kedy môžu s nič netušiacimi zákazníkmi manipulovať ako chcú. Medzi prítomnými sú totiž strategicky umiestení promotéri, nahlas tlieskajú, povzbudzujú a nabádajú ku kúpe. Rozhodnúť sa treba ihneď a zmluvu podpísať bez oboznámení sa s podmienkami predaja. Medzi ďalšie pochybné praktiky, ktoré sa pri podobných prezentáciách úspešne ujali, sú improvizovaná súťaž, „náhodné vyžrebovanie," či aukcia. Obchodníci tak navodia dojem, že za ten mikroprachový vysávač nemusíte zaplatiť tri tisíc eur, ale len v tejto jedinečnej akcii slabých tisícpäťsto.

Zbystrite zmysly, ak ste sa v takejto situácii ocitli nevedomky. Ponúkané predmety nie sú vôbec také úžasné a výhodné ako títo špekulanti tvrdia. Na internete a v novinách nájdete množstvo inzerátov s niekoľkonásobne nižšou cenou za tie isté nezničiteľné hrnce, či hrejivú podložku na matrac a iné „vymoženosti." Za kvalitné prikrývky a vankúše nemusíte zaplatiť hriešnych tisíc eur.

Precitnutie z účelne vytvorenej davovej psychózy príde až doma pri podrobnom preštudovaní narýchlo podpísanej zmluvy. Odstúpenie je takmer nemožné, len za cenu pokuty vo výške zakúpeného „zázraku." Skôr sa dovoláte na rádio Jerevan ako do pochybnej firmy a zrušíte kúpu.

Výstrahou nech sú osobné skúsenosti oklamaných zákazníkov, ktorí sa zúčastnili na zájazdoch v Turecku, na Kanárskych ostrovoch, vo Viedni alebo Dominikánskej republike. Tí, ktorí odolali náporu a častokrát aj vyhrážkam a nič si nekúpili, boli nútení vrátiť sa domov na vlastnú päsť. Nuž, cestovať z Turecka linkovým autobusom bez znalosti prostredia už nie je zábava.

Cieľovou skupinou sú dôchodcovia a starší ľudia. Obchodníci zneužívajú ich dôverčivosť a neschopnosť sa brániť. Medzi návštevníkmi predvádzacích akcií sú aj takí, ktorí sa prišli rozptýliť alebo navštíviť nové mesto. Takáto zábava ich ale môže stáť aj celoživotné úspory. Ako znie rada odborníkov, pre tých ktorí naleteli? *Najmite si dobrého právnika alebo vybavte pôžičku!*

Vytvárajú sa skupiny podvedených zákazníkov, ktorí tlačia na súdy, inšpektoráty a rôzne organizácie zaoberajúcimi sa ochranou práv spotrebiteľov. Výsledky sa bohužiaľ dostavujú len veľmi pomaly. Slovenská obchodná inšpekcia nekoná,ľuďom radí, aby sa obrátili na súd. Kým ten rozhodne, pochybné firmy majú ešte dostatok času na to, aby sa zbalili a ušli. Tu nepomôže nič, len informovanosť a pevná vôľa odolať, nedať sa oklamať. Nedajte sa oklamať takouto formou agresívneho a klamlivého predaja.

Na otázku, kde zobral peniaze na kúpu nového luxusného džípu odpovedal predajca paplónov a handričiek takto: *„Keby nebolo hlúpych a chamtivých ľudí, nebol by som bohatý."* To už nepotrebuje komentár.

text: lk
ilustračné foto: internet

Pomocná ruka

Zbraňová amnestia

» Čo je to zbraňová amnestia?
Je to zánik trestnosti činu nedovoleného ozbrojovania v dobe od 1. novembra 2009 do 31. mája 2010, ktorý je umožnený zákonom č. 440/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 190/2003 Z.z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
Konkrétne § 72b tohto zákona ustanovuje:
trestnosť činu nedovoleného ozbrojovania zaniká u osoby, ktorá bez povolenia drží zbraň kategórie A, kategórie B alebo kategórie C, alebo strelivo podľa tohto zákona, ak v lehote od 1. novembra 2009 do 31. mája 2010 túto zbraň alebo strelivo dobrovoľne odovzdá do úschovy ktorémukoľvek útvaru Policajného zboru.

» Kam môžu ľudia zbrane nosiť?
Na ktorýkoľvek útvar Policajného zboru (najlepšie na obvodné oddelenia PZ alebo na oddelenie dokladov – úsek strelných zbraní Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Ružomberku).

» Čo sa so zadržanými zbraňami stane?
Odovzdané zbrane budú zaslané na Kriminalistický a expertízny ústav PZ k expertíznemu skúmaniu a zisteniu, či bol s odovzdanou zbraňou spáchaný trestný čin.

» Dajú sa takéto zbrane počas amnestie zlegalizovať?
Áno. Ten, kto odovzdal zbraň, môže podať žiadosť o jej zaevidovanie, ak touto zbraňou nebol podľa odborného vyjadrenia Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ spáchaný trestný čin. Žiadosť o zaevidovanie zbrane možno podať do dvoch mesiacov od doručenia písomného oznámenia, že zbraňou nebol spáchaný trestný čin, ktoré zašle policajný útvar tomu, kto zbraň odovzdal. Ak osoba o zaevidovanie zbrane nepožiada alebo neprevedie vlastníctvo zbrane na inú osobu v ustanovenej lehote (dva mesiace), zbraň sa stáva vlastníctvom štátu.

» Čo občan potrebuje k legálnemu držaniu zbrane?
Zbrojný preukaz, ktorý fyzickú osobu oprávňuje držať alebo nosiť zbraň a strelivo v rozsahu ustanovenom pre jednotlivé skupiny zbrojného preukazu.

» Ako dopadlo 1. kolo zbraňovej amnestie v rokoch 2005 – 2006 v okrese Ružomberok?
Celkom bolo v okrese Ružomberok odovzdaných 54 strelných zbraní. Z toho15 zbraní pripadlo v prospech štátu a 39 zbraní bolo zaevidovaných a daných do vlastníctva osobám, ktoré zbrane odovzdali.

» Koľko je legálne držaných zbraní v okrese Ružomberok?
Je to celkom 2321 strelných zbraní. Z toho počtu je 924 krátkych guľových zbraní.

» Aký trest hrozí za nelegálne držanie zbrane a streliva?
U základnej skutkovej podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 184 Trestného zákona pri držaní streliva je to trest odňatia slobody na 1 až 5 rokov alebo peňažný trest, pri držaní zbrane jej súčasti alebo komponentu je to trest odňatia slobody na 3 až 8 rokov. U kvalifikovaných skutkových podstát tohto trestného činu je to trest odňatia slobody až na 15 rokov.

Na otázky odpovedal:
vedúci oddelenia dokladov OR PZ
v Ružomberku
Mgr. Miroslav Turčina

odvysielané v MTV Ružomberok
foto: archív policajného zboru

Betlehemský kováč

Maroš Madačov, vlastným menom Martin Števček, bol všestranný autor. Narodil sa vo Východnej, ale ako kňaz pôsobil v blízkej farnosti v Hubovej. Prispieval do mnohých vtedajších časopisov, no vydal najmä množstvo kníh pre deti a mládež s náboženskou tematikou. Príbeh o betlehemskom kováčovi z knihy Pri Vianočnom stromčeku (1942) si môžu prečítať nielen deti, ale poteší i dospelých.

Mnohí si určite významnú postavu Martina Števčeka pamätajú z hodín náboženstva v Základnej škole v Ľubochni, kde okrem iných aktivít vyučoval. Mimo spomínanej knihy vianočných príbehov napísal aj knihy Šťastné deti (1944), Vitaj, Ježiško (1945), Zblízka a zďaleka (1946), Svätica s ružami (1948).

Zomrel 4.11. 1980 v Ružomberku vo veku 68 rokov.

Na samom kraji Betlehema sa krčí stará chalúpka. Býva tam chudobný kováč. Chudobný na peniaze, ale bohatý na deti, má ich sedmoro.

Svätý Jozef s Pannou Máriou putujú po krajine a vedia, že nadišla noc, kedy sa má narodiť Ježiško. Sú veľmi unavení a smutní, pretože sa nemajú kam uchýliť. Svätý Jozef zaklopal na dvere aj betlehemského kováča.

- Dobrí ľudia, či by ste nás nepritúlili do rána?

Zo dverí vyzrie kováč v čiernej zástere:

- Ach, pútnici moji, vďačne by som vás prenocoval, ale aj nám je chalúpka tesná.

- A vo vyhni by si nás neprenocoval?

- Ani tam nebude miesta, lebo kujem dlho do noci. Sedmoro deťom sa chce jesť, nuž pracujem vo dne, v noci, aby mi neplakali od hladu.

- Čo si teraz počneme? Napokon nám prichodí nocovať vonku, v poli...

Kováčovi je ukonaných pútnikov ľúto, ľúto mu je Panny Márie a svätého Jozefa.

- Noci sú studené, v poli nemôžete nocovať. Neďaleko je však pastierska maštaľka v jaskyni, tam vám bude teplejšie. Lepšia strecha nejaká ako nijaká.

Jozef ďakuje za dobrú radu i putujú za mesto k jaskyni. V maštaľke je už tma, Jozef podľa hmatu zbiera roztrúsenú slamu a raždie a v najsuchšom kútiku zapaľuje skromný ohníček. Pri jeho svetle čistí a zametá maštaľku, ako len najlepšie vie a na najčistejšom mieste pripravuje Matke Božej chudobné lôžko zo slamy. Vo vzdialenejšom kúte maštaľky stoja jasličky, pri nich prežúva chorý vôl, ktorého tu nechali pastieri. Jozef k nemu vedie osla a hodí im do jasieľ sena. Potom sa vrúcne modlí večernú modlitbu a ukladá sa na odpočinok na hŕstku slamy pri dverách. Panne Márii hrajú v očiach slzy, keď si pomyslí, že Ježiško sa má narodiť v tejto biednej maštaľke. Pyšný cisár Augustus a ukrutný kráľ Herodes odpočívajú na hodvábnych posteliach, ľudia v Betleheme majú poriadnu strechu nad hlavou, len Synovi Božiemu sa stala maštaľ prvým príbytkom na zemi.

- Bože môj, - vzdychá Panna Mária, - plačem, keď si na to pomyslím, ale buď Tvoja vôľa ako v nebi, tak i na zemi!

Panna Mária vie od Gabriela archanjela, že Vykupiteľ sveta sa narodí tejto noci. Preto ani nejde spať, ďalej kľačí na zemi a modlí sa. Modlí sa vrúcne, zo srdca, tak sa modlí, ako sa vedia modliť len anjeli - keď tu o polnoci zostupu je z neba najjasnejšie svetlo, ktoré osvieti maštaľku ako slniečko vo dne, a v tej chvíli sa narodil Pán Ježiš. Matka Božia ho so slzami v očiach berie do náručia, starostlivo ho zakrúca a kladie do jasieľ, lebo kolísky v maštaľke niet.

Nebeský jas zobúdza Jozefa. Aj on podíde k jasličkám, kľakne si k Panne Márii a vedno klaňajú Spasiteľovi sveta, modlia sa k božskému dieťaťu. A hľa, z neba zlietajú anjeli so zlatými a striebornými krídlami, poletujú nad maštaľkou a radostným hlasom spievajú:

- Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrého srdca i vôle...

Nebeská žiara i anjelský spev zobúdzajú betlehemského kováča. Kováč je pobožný a z Písma svätého vie, že keď sa Vykupiteľ narodí, bude mu svietiť nebeské svetlo a budú mu spievať anjeli. I beží k maštaľke, rukami zalamuje, pretože vie, koho neprichýlil a ľutostivo prosí:

- Ach, ľudia svätí, pútnici Boží, odpusťte, odpusťte! Keby som bol vedel, že si Matka Božia vďačne by som ti bol prepustil izbu aj posteľ a my by sme boli nocovali v pitvore na zemi v šope na sene.

- Upokoj sa, priateľu, - teší ho Panna.

- Pán Boh nás zaviedol sem, aby sa tu jeho Syn, nech bude jeho vôľa ako v nebi, tak i na zemi!

Za kováčom prichádza i jeho žena a deti, radujú Ježiškovi, zbožne sa mu klaňajú. Len desaťročné kováčovo dievčatko nesmelo stojí pri dverách a smutne na Ježiška pozerá. Nebožiatko, narodilo sa bez rúk a biedne sa pretĺka životom. Panna Mária ľutuje úbohé dieťa, volá bližšie, milo sa naň usmieva:

- Poď, dievka moja, poď sem, dieťa podaj mi Ježiška z jasličiek!

Smutné očká dievčatka zalievajú slzy, uplakané pristúpi bližšie a s ťažkým žiaľom hovorí:

- Akože ti ho podám, nebeská pani, ako, nemám ručičky?

- Len mi ho podaj, dieťa moje, neboj sa!

Dievča poslúchne a nahne sa k jasličkám akoby chcelo Ježiška vziať na ruky. A hľa, vo chvíli mu narástli zdravé ruky, i berie a podáva ho Panne Márii.

Nevysloviteľná radosť zalieva srdce dievčaťa. Ďakuje, plače, smeje sa, skáče od radosti, rukami, ukazuje ich mamičke, oteckovi, bračekom i sestričkám:

- Ach, pozrite, pozrite! Už mám ruky, už sa mám čím modliť, aj čím pracovať!

Skromnú maštaľku opäť zalial nebeský spev anjelov a rodina dobrého a spravodlivého kováča sa radovala so svätým Jozefom, Pannou Máriou a Ježiškom, ktorý sa na nich usmieval z jasličiek.

Odvtedy sa hovorí, že každému kto dokáže byť milosrdný sa otvoria oči a uši. Uvidí, čo nikdy predtým nevidel a nikdy nepočul. Uvidí pri maštalke v Betleheme plno anjelov so striebornými krídlami, ktorí jednohlasne spievajú:

- Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle, narodil sa spasiteľ, čo oslobodí ľudí od hriechov!

Táto nebeská radosť sa obnovuje každý Štedrý večer, ale cítia ju len dobrí ľudia, čo slúžia Bohu celou dušou i srdcom.

text: Maroš Madačov
Pri vianočnom stromčeku
foto: Miroslav Regitko

Vianočné pranostiky

Obdobie Vianoc a adventu je typické množstvom tradičných pranostík, ktorým verili naši predkovia. Vďaka pravidelne sa opakujúcim prírodným zákonitostiam, vedeli predpovedať napríklad aj počasie alebo úrodu. Tieto predpovede sa sčasti aj napĺňali.

» Katarína
Katarína na ľade - Vianoce na blate, alebo Katarína na blate - Vianoce na ľade.

» Barbora
Svätá Barbora ťahá sane do dvora.
Svätá Barbora vyháňa drevo zo dvora.
Svätá Barbora vetry rozháňa
Aké je počasie na Barboru, také býva až do Vianoc.
Po svätej Baruši daj pozor na uši.

» Ondrej
Aj tento deň mal význam z hľadiska pranostík.
Aké počasie bolo na Ondreja, také malo byť celú zimu. Počasie však slúžilo aj na predpovede úrody:
Ak na Ondreja hrmí, bude málo orechov.
Keď sú na Ondreja kvapky na stromoch, bude veľa ovocia

» Štedrý večer
Aký je čas na Adama a Evy, také budú nasledujúce dni.
Keď je na Štedrý večer hmla, bude plané počasie.
Štedrý večer každému je milý, dá vraj pánboh vína, požehná v obilí.
Ak je na Štedrý deň jasný východ slnka, urodí sa jarné obilie.
Na Štedrý deň hviezdičky, ponesú vajíčka sliepočky.
Ak je na Štedrý deň vietor, bude malá úroda.
Keď je na Štedrý deň na na nebi veľa hviezd, bude veľa zemiakov.
Ak padá na Štedrý deň sneh, urodí sa veľa vína.
Tvrdo a jasno na Štedrý deň, urodí sa veľa hrachu.

» Božie narodenie 25. 12.
Na Božie narodenie o blšie prevalenie.
Keď na narodenie Krista pršať začne, počas štyroch týždňov počasie bude mračné.
Keď je vianočná noc tmavá (nesvieti mesiac), bude tma v záčine (miesto na odkladanie potravín, úrody).
Keď na Vianoce pokryté sú polia snehom, môžeš na Veľkú noc sedieť pod košatým stromom.
Keď je vianočná hus na blate, na Jozefa bude na ľade.
Biele Vianoce, zelená Veľká noc.
Aký je čas na Vianočný deň, taký má byť aj budúci január.
Koľko sa ukáže prvý sneh pred Vianocami, toľko bude trvať po Vianociach.
Lahodný a teplý čas na Vianoce je znamením, že zima bude dlho trvať.
Lepšie Vianoce treskúce nežli tekúce.
Ak sa na Vianoce voda z neba leje, starosť o úrodu, kečku vám ohreje.
Ak sú dažde, teplo v hody, nedobrý rok za tým chodí.
Keď dvadsiateho piateho svieti slnko len toľko, čo gazda koňa oširuje, bude dobrá úroda zeme.

» Sv. Štefan 26. 12.
Ak sa vetry na svätého Štefana spolu chytia, veľké príkopy a záveje narobia.
Keď svätý Štefan blato vyfúkal, bude pekná jar.
Na svätého Štefana nesmie už byť barina.
Na svätého Štefana každý sa má za pána.
Keď duje vietor na Štefana, bude víno budúceho roku plané.
Ak na sv. Štefana svietilo slnko, bude drahé ovocie.

» Nový rok 1. 1.
Ak pripadne Nový rok na stredu, bude to priaznivý rok, mnoho vína, ale žiadny med.
Ak Nový rok pripadne na nedeľu, bude mierna zima, ak pripadne na pondelok, veští to ostrú zimu.
Aký je deň Nového roka, taký bude celý rok.
Na Nový rok blato, na Veľkú noc sneh.
Drobný hustý dážď bol predzvesťou hustých, plných klasov.
Červené zore ráno na oblohe na Nový rok veštili víchrice, búrky, neúrodu a biedu.
Jasná a tichá novoročná noc zvestuje nám dobrý rok.

» Traja králi 6. 1.
Na Tri krále mnoho hviezd – mnoho zemiakov.
Na Tri krále zima stále.
Ak je na Tri krále jasno, zdarí sa pšenica.
Trojkráľovú zimu vlk nezožerie.

text: lk

Šťastné a veselé!

***Čas radosti veselosti svetu nastal nyní!* Koľko krásnych vianočných piesní sa spieva vo všetkých kresťanských chrámoch na celom svete v období vianočných sviatkov.**

Za mojich detských a chlapčenských rokov veriaci v našom kostole spievali v kostole z duše a plného hrdla. Niekedy prehlušili zvuk organu a organista Blaha prestal hrať a kričal: *„Čo tak revete!“* V posledných rokoch ľudia akosi menej v kostole spievajú. Ako sa hovorí, len tak popod nos. Najviac počuť niektorých chlapov na chóre.

Už niekoľko rokov naspäť sa z ľudí vytráca tá krásna atmosféra prichádzajúcich najkrajších sviatkov v roku. Nedivme sa tomu, vo veľkých obchodných domoch začínajú Vianoce už v októbri, keď nás pri vstupe vítajú červení „santovia“ a v televíznych programoch s trojmesačným predstihom ponúkajú darčeky pod vianočný stromček. Nám dospelým už akosi zovšedneli. Ale ľúto mi je detičiek, ktoré túto radosť z nádhernej atmosféry narodenia Ježiška neprežívajú tak, ako sme ich prežívali my. Zvrtlo sa to len a len na to, čo im rodičia kúpia.

Mám na pamäti jednu krásnu spomienku na Štedrý deň. Mal som asi sedem rokov, keď sme my deti išli v predvečer sviatkov spať. Naši rodičia doniesli do izby vianočný stromček. Ozdobili ho a zapáli sviečky. Keď sme sa ráno prebudili, videli sme tú nádheru. Bol som skalopevne presvedčený, že stromček priniesol Ježiško a jeho pomocníci anjeli. Po štedrej večeri sme sa pomodlili a zaspievali vianočné koledy. Pod stromčekom sme ale nič nehľadali, lebo tam žiadne darčeky neboli z jednoduchého dôvodu. Naši rodičia na ne nemali peniaze. No my sme z toho neboli smutní. Vybrali sme sa spievať popod okná, šli na polnočnú svätú omšu, potom na pastiersku, a tak sme v láske a pohode prežívali tieto krásne sviatky.

Za niekoľko dní budeme oslavovať narodenie Ježiška. Budeme si navzájom želať šťastné a veselé láskyplné sviatky. Aby to neboli len formálne slová, chcem vás poprosiť o nasledovné. Buďme ku každému milí láskaví a srdeční. Usmejme sa troška, veď toto nás nestojí ani jeden cent. Pre niekoho je to ako balzam na dušu. Ale nech je to aj v celom nastávajúcom roku, nekazme si život malichernosťami a žabomyšími vojnami, ktoré strpčujú rodinné a susedské vzťahy. Tak čo vy na to?

text: Anton Chorvát
foto: internet

Zimné duchovné zamyslenie

Zima je čas, kedy príroda, akoby ochudobnená o svoju krásu, tíško odpočíva. Zdá sa, že všetko je nehybné, mŕtve. Nepočuť radostný spev vtákov, nevidieť súhru farieb na krídlach motýľov. Krajina je prikytá, všetko je akoby kamenné. No predsa to nie je tak. Aby príroda opäť mohla zakvitnúť v plnej kráse, musí si oddýchnuť a na čas stratiť svoju krásu.

Skúsme túto úvahu preniesť na človeka, ktorý chce ostať verný Bohu, skúsme sa v tento vianočný čas spoločne zamyslieť:

„Čo to znamená ostať verný povolaniu, Bohu? Mať pevný základ (koreň) v modlitbe. Dobre zakorenený strom je pevný. Má viacero koreňov. Z nich čerpá a vydrží verne stáť po celé roky. Prežije búrky, vetry, rôzne zmeny počasia a vždy na jar nanovo zakvitne.

Naša vernosť Bohu nespočíva v jednom stretnutí s ním. Každé stretnutie s ním má byť základom pre pevnosť a vytrvalosť. Keď je strom dobre zakorenený, nevyvrátia ho ani silné vetry, ani búrky. Keď bude človek v ťažkostiach, suchote, krízach či búrkach čerpať z milostí, ktoré mu už Boh ponúkol, myslím, že ho ťažkosti a slabosť nezlomia. Naopak, dajú mu silu prosiť o novú Božiu milosť, radosť a elán.

Niekedy aj človek – podobne ako i príroda – musí všetko stratiť, aby mohol opäť načerpať a nanovo – úplne čerstvo zakvitnúť Božími milosťami.“

Ak sa Ti zdá príroda v zimnom období kamenná či smutná, vedz, že ona žije. Odpočíva, ale čerpá novú silu, aby mohla opäť ožiť v novej jarnej kráse a vôni.

Milí čitatelia, v radostnom vianočnom a novoročnom čase vám všetkým zo srdca želám pokoj, pohodu, šťastie a Božie požehnanie.

text: Pavol Pečko, kňaz
foto: internet

Vianočné zvyky v Stankovanoch

V dnešných časoch sa už od októbra začíname v obchodoch stretávať s vianočnou výzdobou a rôznymi vianočnými dekoráciami. Podobne televízia nám cez reklamné spoty denne pripomína, že čas Vianoc sa blíži. Pripomeňme si spoločne ducha Vianoc, ktorý vládol v Stankovanoch v minulom storočí.

Kresťanské vianočné sviatky sa oficiálne začínajú koncom novembra, keď sa začína Advent, štvortýždňové pôstne obdobie pred Vianocami, počas ktorého by sa nemali konať spoločenské zábavy, tancovačky ani svadby.

Každý z nás prežíva toto obdobie. Dlhé zimné večery nám dávajú priestor a čas viac ako inokedy v roku, pozastaviť sa a zaspomínať na svoje detstvo, blízkych a priateľov. Najviac sa však tešia najmä deti, ktoré počítajú, koľko nocí sa treba ešte vyspať, pokiaľ príde Mikuláš a Vianoce s vysnívanými darčekmi pod vianočným stromčekom.

» Ako to bolo za mladosti mojej mamy?

Pred Vianocami sa často vraciam do môjho detstva. Vynorí sa mi spomienka na drevené domčeky, snehové záveje a tuhú zimu, ktorá dosiahla mínus 25 °C až mínus 30 °C, ale aj tak sme sa tešili a očakávali vianočné sviatky. Skoro v každom dome bolo veľa detí. Vianočné stromčeky boli malé, asi pol metrové a uväzovali sa pod drevenú povalu. Ako deti sme robili salónky - kocky cukru alebo na kocky nakrájaný suchý chlieb sme zabalili do staniolu a spolu s niekoľkými jabĺčkami tvorili ozdoby na vianočnom stromčeku. Darčeky sme si tiež robili sami - dievčatá si šili látkové bábiky a chlapci si vystruhovali z lipového dreva ovečky.

Na Luciu chodili chlapci po domoch a vinšovali *„Doniesli sme vám ocele, aby ste nespadli z postele“* a týždeň pred Vianocami roznášal i oplátky. Tesne pred štedrým dňom chodili pastieri, čo pásli dobytok a do každého domu doniesli „boženíky.“ Boženík bol vlastne konárik z brezy, ktorý bol na konci ozdobený malou vetvičkou.

Na Štedrý deň dodržiavali rodiny pôst a všetci čakali na podvečer, kedy zazvonia zvony a rodina si zasadne za štedrovečerný stôl, aby sa spoločne najedli. Ako prvé jedlo boli oplátky s medom, a pri tom mama nezabudla urobiť každému z detí z medu krížik na čelo, aby boli po celý rok dobré a poslušné. Druhé jedlo bola kyslá rybacia polievka a údená varenú ryba a nakoniec opekance s makom, ktoré sa jedli aj keď sa prišlo domov z polnočnej omše. Na stole boli aj koláče s makom, tvarohom alebo lekvárom. Po večeri chodili deti po spievaní. Spievali vianočné koledy a išli ku každému domu.

Na prvý sviatok vianočný sme sa ráno umývali vo vode, do ktorej nám otec vložil peniaz a vetvičku jedličky odlomenej zo stromčeka, a pritom hovoril: *„Prvej voda než oheň, narodil sa Kristus Pán v tento deň.“*

Za našich detských čias sme mali oproti súčasnosti ešte jednu nevýhodu - v obci ešte nebolo zavedené elektrické svetlo a tak sme boli odkázaní len na petrolejové lampy. Alebo to bola výhoda?

text: Mária Straková
foto: internet

Pomoc pre ľudí v núdzi

Ťažko je jednoznačne povedať, či je dobré alebo nie, že ľudia sú k sebe počas Vianoc akýsi milší, láskavejší a citlivejší. Ťažko preto, lebo by sme mali byť takí po celý rok.

Mnoho ľudí sa sťažuje, ľutuje sa a „frfle“ na celý svet. Nedokážu si uvedomiť, že sa možno až tak zle nemajú, že sú aj takí, ktorí su na tom oveľa horšie. A tí, ktorí sú na pomoc odkázaní, sú častokrát aj ich vlastní susedia.

Ak máte vôľu pomôcť vlastným ľuďom, pridajte sa a prispejte do februárovej zbierky šatstva, kobercov, obliečok, plachiet a iných pre život potrebných vecí. Tri dni v týždni budeme zbierať vami nepotrebné, no použiteľné predmety dennej potreby. V sobotu sa všetko darované šatstvo a ostatné potriedi a sprístupní tým našim spoluobyvateľom, ktorí nemajú v živote také šťastie, že si ich dokážu kúpiť za vlastné. Ošatenie, či ostatné veci, ktoré by zostali a nik by si ho nezobral bude ďalej rozvezené do azylových centier v našom regióne.

Prosím, ak sa rozhodnete podarovať veci, ktoré už nepotrebujete, nech sú ešte použiteľné, nositeľné, nechceme byť zberňou a odkladiskom. Sledujte oznamy na tabuliach a v obecnom rozhlase, kde presný dátum oznámime. Porozmýšľajte po tieto dni, či ste ochotní pomôcť našim ľuďom. Nie je hanba prijať pomocnú ruku.

text: Jana Vojtečeková

Sviatočné menu

Nastáva čas, kedy gazdinky experimentujú v kuchyni, varia dobroty, ktoré sú vzácne a typické pre toto obdobie.
Prinášame vám chutnú inšpiráciu v podobe vianočného menu od pani Jolanky Malchovej, ktorej recepty poznajú kuchári a kuchárky po celom Slovensku. Nechajte svoju kuchyňu rozvoňať originálnymi vôňami z jej vlastnej kuchárskej knihy.

Každý vianočný stôl by mal byť zaodetý do pekného sviatočného šatu. Jeho slávu nech korunuje krížik.

Oblátky s medom a ryby,
do roka nech vám nič nechybí.
Peniaze, chlieb, ovocie, koláče,
nech vám šťastie do domu naskáče.

» Vianočná kapustnica zo Stankovian na dva spôsoby

Základ pre obe kapustnice je rovnaký. Polievku dáme variť, pridáme čerstvú mrkvu pokrájanú na kolieska a cibuľu. Ďalej dáme sušené hríby, korenie, umytú údenú rybu a varíme. Pozor, aby sa ryba nerozvarila. Vyberieme ju na misu, ozdobíme kolieskami citróna a mandarínkami.

I. Kapustnica s hráškom a krúpami
Hrášok z konzervy alebo mrazený, prelejeme v sitku vriacou vodou. Krúpy uvaríme a dobre prelejeme studenou vodou. Do polievkovej misy dáme hrášok s krúpami a zalejeme horúcou kapustnicou.

II. Zatrepaná kapustnica
Pripravíme si zátrepku zo smotany a hladkej múky. Pomaly vlejeme do kapustnice, pridáme polovicu lyžičky mletej červenej papriky, necháme zovrieť. Podávame s uvarenými popučenými zemiakmi, ktoré sme omastili maslom s mletou paprikou. Servírujeme oddelene, zemiaky dáme zvlášť na tanier a každý si do svojho taniera vloží toľko zemiakov, na koľko má chuť.

» Šalát s troškou exotiky

Pripravíme zemiakový šalát podľa svojho rodinného zvyku a pridáme na kocky nakrájané mandarínky. Je to síce prekvapivá kombinácia, no veľmi chutná.

» Ryba v náleve

Túto pochúťku pripravíme niekoľko dní dopredu alebo keď po štedrej večeri zostanú ryby obalené v trojobale.
Uvaríme sladkokyslý nálev (0,5 l octu, 1,75 l vody, cukru podľa chuti) a necháme vychladnúť. Koreňovú (mrkvu, petržlen, zeler, kaleráb) zeleninu pokrájame na kolieska alebo kocky, uvaríme v osolenej vode. Scedíme a necháme vychladnúť, potom pridáme do nálevu. Nakrájame cibuľu na kocky a tiež vložíme do nálevu. Osolíme podľa chuti.
Pripravíme si ryby (kapor, filé, pangasius) obalené v trojobale. Chladné pridáme do nálevu. Prikryjeme pokrievkou a necháme 3-4 dni odstáť. Opäť v chlade. Podávame samé, ako príloha výborne poslúži naložená zelenina.

» Mirkine žerbo rezy

Potrebujeme: 400 dkg hladkej múky, 25 gramov masla, 1 vajce, prášok do pečiva, polovica droždia, trocha mlieka na kvások, pikantný lekvár, posekané orechy alebo strúhaný kokos, čokoládu na polevu
Postup: Urobíme kvások. Keď nám vykysne, pridáme ostatné prísady. Urobíme tuhšie cesto, ktoré rozdelíme na tri časti. Prvé cesto roztľapkáme na vymastený plech. Nahrubo potrieme lekvárom a bohato zasypeme orechmi. Môžeme orechy nahradiť kokosom alebo kombinovať navzájom. Prikryjeme druhým cestom, opäť potrieme lekvárom a orechmi. Nakoniec položíme aj tretie cesto. Poriadne a husto popicháme vidličkou až do spodnej vrstvy. Necháme hodinu podkysnúť a upečieme. Vrch polejeme čokoládou, nakrájame a podávame. Tento koláč veľmi dlho vydrží a nestratí na chuti.

» Morčacie ragú

Typ pre obed na Božie narodenie:
Potrebujeme: morčacie stehno vykostené a pokrájané na rezance, slaninka na praženie, cibuľa, 2 lyžičky vegety, 1 lyžička mletého čierneho korenia, 1 lyžička červenej papriky, 2 klinčeky, 3 lyžice sójovej omáčky, 1/2 lyžičky mletej škorice, 2dcl červeného alebo bieleho vína, 5-10 lyžíc kečupu, 3-4 čerstvé papriky
Postup: Vo vyššej panvici alebo hrnci spražíme slaninku. Pridáme na drobno pokrájanú cibuľku a opečieme do bleda. Prídáme vegetu, korenie, červenú papriku, klinčeky, sójovú omáčku, škoricu a zalejeme vínom. Pridáme mäso a dusíme do mäkka. Do zmesi vmiešame kečup a čerstvú papriku pokrájanú na kolieska. Necháme prevrieť a odstavíme. Paprika bude tvrdšia, kým mäso mäkké. Podávame s ryžou. «

Vianočné čary a mágia

Vianoce boli kedysi, a pre niektoré domácnosti stále sú, pevne zviazané s kúzlami, poverami a mágiou. Viaže sa k nim veľa rituálov, ktoré sa dodržiavali iba vo sviatočné dni. Gazdovia chceli vedieť, aká bude nasledujúceho roku úroda, gazdiné zas aby bola celá rodina pokope a mladé dievčatá boli zvedavé, kto sa stane ich ženíchom.

Na Štedrý deň bolo prísne zakázané upratovanie, len zlá gazdiná čistila dom počas tohto sviatku. Domácnosť sa upratovala najneskôr deň pred Vianocami. Izby sa vybielili vápnom, drevená dlážka vydrhla lúhom. No nikdy nie smerom ku dverám, aby sa rodina neroztratila a nevymietol sa majetok.

Na Štedrý deň a Nový rok nemohla do domu vstúpiť žiadna cudzia žena, aby nepriniesla nešťastie. Rovnako sa ani nič nepožičiavalo, a ak predsa len áno, každý sa snažil vec do zotmenia vrátiť. Gazda vhodil do studne soľ, oblátku alebo cesnak, aby tak zabezpečil čistotu a zdravie vody. Kuchárky od skorého rána piekli vo väčšine kysnuté koláče a chlieb. Ak cesto pekne nevykyslo, značilo to biedu na statku a hospodárstve.

Skomercionalizovaná veta *ak vydržíš celý deň nejesť, uvidíš zlaté prasiatko*, nie je žiadna novota. Kedysi sa počas Štedrého dňa nesmelo jesť nič, čo bolo určené na štedrú večeru. No najmä deti nedokázali udržať pôst, a tak ich rodičia zaujali rozprávkou o zlatom prasiatku. Bola to len hra so zrkadlom, ktorým rodič manévroval tak, aby odraz svetla dopadal na prestretý stôl.

S večerou sa čakalo dovtedy, kým nevyšla prvá hviezda. Rodina si spoločne zasadla za stôl ozdobený obrusom s červenými výšivkami, pretože táto farba ich mala chrániť pred urieknutím. Podeň ukladali šupiny z kapra, peniaze, aby sa v roku znásobilo bohatstvo, strukoviny a zrno, aby bola hojná úroda. Nohy stola sa zviazali pevnou reťazou, na ktorú si všetci vyložili nohy a rodina tak zostala súdržná a pevná. Nesmel chýbať cesnak ako ochrana pred upírmi a med, aby boli ľudia k sebe milí a sladkí. Pri prestieraní sa nezabudlo ani na mŕtvych, ktorý mali tiež naložený tanier jedlom a to sa ráno darovalo žobrákom. Od večere nesmel nikto vstať, znamenalo by to smrť niektorého člena rodiny.

Pre slobodné dievčatá boli Vianoce časom, kedy si veštili nastávajúceho manžela. Cez rameno hádzali topánku, ktorá ak bola otočená smerom k dverám, do roka sa mala dievčina vydať. Ak bola netrpezlivá a zvedavá, pred spánkom zjedla kus sleďa a do večera nesmela prehovoriť. Vo sne jej ženích podal pohár vody na uhasenie smädu a videla jeho tvár. Rozšírené bolo aj vlievanie vosku alebo olova do vedra vody. Podľa tvaru, ktorý vznikol dievčatá predpovedali najdôležitejšie udalosti budúceho roka. Väčšina z nich chcela nájsť vo vedre srdce. Na Božie narodenie ráno sa dievky umývali v snehu, aby ostali pekné a svieže. Trocha snehu prinesli aj pre ostatných členov rodiny, aby boli rovnako pekní.

Jeden z najkrajších zvykov a povier, na ktorej zakladá duch Vianoc je vzájomné zmierenie. Ku stolu by si ľudia mali zasadnúť v čistých, sviatočných šatách. No človeka čistým nerobí len odev a všetci pohnevaní si museli podať ruky na znak vzájomného odpustenia si.

Tieto povery sa postupne vytácajú z vianočných domovov a dodžiavajú sa vo väčšine už len na dedinách i keď nie v takej miere ako tomu bolo kedysi. Možno vás niektoré z nich inšpirujú a pod obrus vložíte aspoň šupinku z kapra.

text: lk
foto: lk